

Святий Альфонс Лігорі

Життєпис

ЗМІСТ

I Дитячі літа. 1696–1712.....	2
II. Шіснайцятьлітній доктор. 1713–1723.....	3
III. "Світе, знаю тебе!" 1623.....	4
IV. "Покинь світ та віддай себе цілого мені". 1723–1726.....	5
V. Святий огонь. 1726–1730.....	6
VI. Основатель Чина. 1731–1732.....	8
VII. "Живеть во мне Христос" (Гал. II. 20.)	10
VIII Жниво душ.	11
IX. Рожі й терня. 1749-1752.....	13
X. Ревний Апостол Пресв. Тайни Євхаристії.....	15
XI. Почитатель Преч. Діви Марії.....	16
XII. Учений богослов.	17
XIII. Невтомний місіонар. 1755–1762.....	19
XIV Єпископ святої Агати Ґотів. 1762–1775.....	20
XV. Добрий Пастир.	22
XVI. Новий Йов.	23
XVII. Послідний шлях. 1774-1787.	24
XVIII. Прославлення.	26
XIX. Судьба Чина св. Альфонса.	27
XX Закінчення.....	30

I Дитячі літа. 1696–1712.

У 1226 році місто Неаполь було свідком приходу на світ найбільшого ученого християнських часів, святого Томи Аквінського. 27 вересня 1696 року цей город вславився народженням іншого Учителя Церкви, святого Альфонса Марії Лігорія, сина Дон Йосифа Лігорія і Донни Анни Кавалері.

Альфонс прийшов на світ, не в княжій палаті Лігоріїв, а на хуторі Маріянелля, що його родичі посідали недалеко воріт Неаполя. Два дні пізніше, на свято св. Михаїла, його охрестили в сусідній церкві, що була посвячена Марії "Владичиці Дів".

Оден праведний, божий муж, що мав колись також бути проголошений святим, о. Франц Єронімо Чина оо. Єзуїтів, загостив случайно до Маріянеллі. Той невимовний апостол переходив дільниці Неаполя і ніс своє слово потіхи морякам і каторжникам закованим на галерах. Таким чином він навязав зносини з Дон Йосифом Лігорієм, що сповняв кілька державних урядів, між іншими уряд капітана королівських галер. Щасливі родичі просили того праведника, щоби поблагословив їх дитя. Святий монах вдвлявся в нього якийсь час, потім взяв його на руки, поблагословив і сказав до родичів: "Той син ваш не вмере, заки не досягне дев'яност літ. Він стане єпископом і довершить великих діл для Ісуса Христа".

Дон Йосиф Лігорі належав до найвизначніших членів неапольської шляхти. Він чесно сповняв свої завдання; приятель праці й раб обов'язку, він жадав і від собі підчинених строгої карності. Знаний був із своєї рішучості; часом був нагальний, прудкий; але ніхто не міг його не поважати, бо його хоробрість, строгість обичаїв та щира побожність з'єднували йому загальну пошану.

Донна Анна Кавалері, мати Альфонса була зовсім відмінного успособлення; лагідна й терпелива, противниця світових утіх, вона любила молитву й розважання серед своїх обов'язків християнки та матери родини. Була це гідна сестра Преосв. Якова Омеляна Кавалері, єпископа Трої, що вмер як святий. Годі було їй деінде бачити як в церкві, серед убогих або в кружку своїх дітей та челяди. Їй то припала та почесна задача: засадити пізнання й любов Бога в душах своїх діточок.

Альфонс говорив пізніше: "Як є в мені щось доброго, то я завдячую це своїй матері".

Донна Анна почувалася щасливою, бачучи як її молоденький Альфонс зростає в мудрости й побожності. Він любив совокуплятися в присутности Бога й молитись; його улюбленою розривкою було будувати малі престоліки, побожно їх прикрашувати й наслідувати обряди святих відправ. Коли він доріс до віку, що в ньому діти приступають до св. тайни покаяння й причастя, мати завела його до свого свояка й zarazом духовного провідника, о. Томи Пагано, настоятеля Ораторіанів. Той добрий монах приготував дитину до прийняття св. причастя та провадив його мудро через дитячий і молодечий вік.

Скоро Альфонс доріс до дев'ятого року життя, його прийняли в братство молодих шляхтичів, яке вели оо. Ораторіяни в душі християнських чеснот. Хлопчина проявив незабаром велику склонність до молитви-розважання. Він піднімався до Бога у своїх небесних розмишленнях та проливав рясні слези, розважаючи злобу гріха й страсти Спасителя.

Одного дня молоді члени братства пішли на прохід до сусіднього хутора, щоби там трохи забавитись-розірватись. Альфонс не брав зпершу в тій забаві жадної участі тай випрошувався від ньої, бо – казав – не знає тої їхньої гри. Але як товариші наставляли на нього, він вкінці згодився і пристав до молодих грачів. Коли так бавились, йому вдалось виграти кілька разів по черзі. Це розярило його товаришів: "Ти нас ошукав!" крикнув оден з них злісно і посипались інші обидливі слова.

– "Як-то! – відповів Альфонс, за тих кілька нужденних сотиків, ви не боїтесь ображати Бога!" Він кинув на землю ті гроші, що був виграв, лишив своїх товаришів і зник в гущавині гаю. Коли вже день хилився до заходу й треба було думати про поворот домів, завважили, що Альфонса між ними не було. Кинулись кликати й шукати його. Вкінці найшли хлопчину як клячав під якимсь старим лавровим деревом, перед іконою Пречистої, що він заєдно зі собою носив і причепив був до того дерева. Затоплений в святім совокупленню він і не запримітив, що надійшли товариші. По хвилі отворив очі, немов вертаючи до себе по довгім захопленню. Як побачив товаришів засоромився і змішався. А ті, дивуючись та подивляючи його, уважали від тепер свого товариша любимцем Богородиці, що прямує дорогою до святости.

II. Шіснайцятлітній доктор. 1713–1723.

Дон Йосиф Лігорі не чувся з радості ізза красних прикмет, що проявляв його синок. Зовсім слушно надіявся він, що при поважнім, добрім вихованню Альфонс стане славою своєї родини. Чиж не мав він всего, що потрібне, щоби колись заясніти серед світа? Живий і проникливий ум, розум надзвичайно розвинений в так молодому віці, пам'ять метку й сильну, волю рішучу, серце приступне для всіх благородних почувань.

Батько св. Томи Аквінського, щоби догодити цісареві Фридрихові II, віддав був свого сина на неапольський університет; життєписці того святого кажуть, що йому треба було надзвичайної чесноти, щоби там зберегти ангельську чистоту свого серця. Дон Йосиф не хотів замикати свого сина Альфонса в такій школі. Він дав йому за вихователя й учителя одного визначного священика, що звався Домінік Буоначчіо. Крім него ще й інші учителі, вибрані між найліпшими в столиці учили Альфонса штук і наук. В Неаполі добре вихований шляхтич мусів бути музиком, артистом. Альфонс, зі своєю правдиво неапольською вдачею робив чудесні поступки в музиці, рисунках і поезії, що й не осталось без хісна в його пізнішому званні. Хоч образование в штуках ніде, а перед усім під небом Неаполя не розположує ще ума до стислих властивих наук, то однак Альфонс і в цих вибивався на чільне місце. Лиш штука танців тай змагання шаблею в двобою, була йому незнаною.

Він був ще майже дитиною коли взявся до науки філософії й права. Від п'ятидесять літ наука Декарта була міродайною на неапольським університеті. Альфонс познакомився отже з тою філософією. Пізніше, як став богословом, пізнав наскрізь філософію святого Томи і від тоді заєдно йшов вже слідом за тим великим Учителем Церкви.

Що-ж до науки права, то треба було доброї голови та ще й надзвичайної пильности, щоби протиснутись крізь непроходимий ліс неапольських законів. В Неаполі часто змінювалась влада, а кожда з них, уступаючи, лишала по собі закони й звичаї. Неапольці, що залюбки процесувались, ще більше намножили тих прав свого краю, так, що годі було в них визнатись. Під проводом двох досвідчених професорів Альфонс перейшов кодекси, виклади й пояснення, часто такіж обширні-довгі, як замотані й неупорядковані. До науки права світського він долучив навіть студії права церковного, канонічного. Серед цієї гіркої праці, одинокою його розривкою, на яку йому позволяв Дон Йосиф, була година гри або розмови з дібраними приятелями; між тими його друзями найліпшим для него був Балтазар Чіто, молодець, рівнож дуже образований, що пізніше мав стати високим державним урядником. Лучилось, що одного вечера, молодий правник протягнув свою товариську розмову поза означену годину. Вертає до батьківського дому, йде до кімнати, де звичайно учився, дивиться: на столі нема його правничих книжок, а лиш лежать якісь карти. Питає себе що воно може значити, аж тут батько вступає спішно до світлиці тай каже: "Ті карти то має бути твоя наука? То є ті учені, що через них ти забуваєш про час?!" Альфонс прийняв мовчки й без нарікання цю увагу тай пізніше не треба було вже ніколи її повторяти.

Він віддавався дальше своїм правничим наукам з завзятою пильністю, так, що вже в шіснайцятім році життя чувся на силах зголоситись до іспиту, щоби досягнути степеня доктора.

Тимчасом устава правничого виділу не допускала до тої проби жадного студента перед його двайцятим роком життя. Але молодий Альфонс Лігорі здобув собі вже чималу славу в столичнім городі своїм таланом тай знанням. Тому, хоч і бракувало молодому ученому ще чотири роки до потрібного віку, йому дозволили вже 21 січня 1713 ставитись до іспиту перед великими неапольськими правниками. Іспит удався знаменито: Альфонсови вручили докторську шапку, на палець вложили перстень "мудрости" тай приоділи його в судейську ризу, так широку, що в її фалдах він майже цілий сховався.

Шіснайцятлітній доктор уважав звання адвоката, званням оборонця права й справедливости. Тож совісно сповняв свої початкові уряди, брав пильно участь в засіданнях суду, прислухувався нарадам судових радників, користаючи із вказівок славного предсідника Каравіті.

В девятнайцятім році свого життя, в 1715 Дон Альфонс розпочав з великим успіхом свою адвокатську діяльність. Заки приняв якусь справу, вперед добре приглянувся їй чи буде справедлива; якщо так, тоді боронив її своєю вимовою ясною, переконуючою; кожда з його оборон вінчалась побідою.

Рідко коли чоловік мав стільки даних як цей молодий адвокат, щоби подобатись світові та щоби самому найти уподобання в світі. Своїми здібностями-таланом він викликував подив у всіх адвокатів Неаполя, своїми чудовими дарованнями та своєю принадною появою очаровував салони вельмож. Світ бажав здобути його для себе. Але Бог став цему на перешкоді, вимірюючи нагло на Альфонса свій важкий удар.

III. "Світе, знаю тебе!" 1623.

Щоби успішніше захищати свою чесноту, Альфонс, коли мав вісімнадцять літ, перейшов з брацтва молодих шляхтичів до товариства докторів, яке рівнож провадили оо. Ораторіяни. Члени цього побожного товариства не лиш віддавались вправам побожности, але також сповняли діла милосердя: і так кожний з них мав відвідувати якийсь шпиталь, щоби там доглядати хорих. Альфонс находив свою розкіш в цих ділах християнської любови. Зворушаючий був це вид, – коли хто бачив того славного адвоката, як він помагав доглядачам хорих, як стелив ліжка недужим, як подавав їм поживу чи ліки, як потішав їх любимими словами.

Чимало душ навернулось на вид тих святих примірів, що їх давав цей благородний муж. Так-то й оден музулманин, що служив у Альфонса, заявив своє бажання статись християнином. Спитали його, що спонукало його до цього; а він відповів: "Не маю иншої понуки як примір мого пана. Релігія, що видає такі чесноти, напевно є правдива." Щоби приготувитись до хресту, він пішов до оо. Ораторіанів. Але ледви переступив поріг їхнього монастиря, захорів. Одного вечера просив зі слезами й благав, щоби його охрестили. Даремно намагались його успокоїти кажучи, що його хвороба не є така ще тяжка. Він просив, кликав дальше: "Я бачив Богородицю й святого Йосифа. Вони казали мені якнайскорше охреститись, бо ждуть на мене в небі". Отці випитали його про правди віри: показалось, що він їх знає як слід. Не думаючи навіть про близький кінець його життя, охрестили оглашенного. Пів години пізніше, бідний Африканець, з небесною усмішкою на устах, міняв цю землю за небо.

Але Альфонса, батько хотів звязати з цею землею, а саме щасливим подружжям. Дочка князя Презіччіо між иншими своїми добрими прикметами мала ще й ту, що була одинокою спадкоємницею великого маєтку. Але здавалось їй, тай не без причини, що Дон Йосифови, який старався зєднати її для свого сина, не так дуже ходить о неї, як радше о її добра тай шляхотські герби. Тому зірвала всякі переговори; два роки пізніше приоділась в монашу рясу Кармелітанки, а в двадцятьтретім році життя вмерла свято як монахиня.

Світ усміхався дальше до молодого адвоката тай він сам почав незаметно усміхатись до світа.

Лови-польовання, відвідини добірного товариства, тої приманчивої, (як звуть його) "русалки-чарівниці", похвали за похвалами, желання при нагоді успіхів, ознаки пошани й любови, усе це розполюжувало його душу до занехання первісної ревности. Вправді ніколи, навіть у цій добі свого життя не допустився він жадної добровільної, хочби найменшої провини. Але його побожність не мала вже тих поривів що колись; духовна охлялість огортала його з кожним днем більше й більше.

На щастє лучилось, що оден з Альфонсових товаришів-адвокатів, Франц Капечелятро, намовив його, щоби разом з ним відбув духовні реколекційні вправи в монастирі Лазаристів. 20 марта 1722, у цей справді благословенний день, Альфонс пішов на уєдиненне, де Бог хотів промовити йому до серця. Вийшов відти глибоко переконаний про суєту світа і перенятий відразою до гріха й жахом перед вічними муками пекла.

Слідуючого року відбув нові духовні вправи, в яких віддався Богови невідклично: рішився тоді зречися свого права первородства, жити в безженнім стані та продовжати свою адвокатську діяльність аж до нового прояву Божої волі. Дон Йосиф заміряв зовсім що иншого. Вертаючи до своєї давнішої мрії, оженити свого сина, він найшов для него "добру партію". Альфонс, щоб не дразнити свого вітця, дав себе завести до палати князя Презенцано; цей вельможа почувався дуже щасливим на думку, що той молодий шляхтич, о таких небувалих прикметах, стане колись його зятем. Але дочка князя запримітила, що Дон Альфонс відноситься до неї з обоятністю, вправді чемною але витревалою. Одного вечера, коли вже втратила надію перемогти колись ту його байдужність, вийшла з салону та щей вимовила з огірченням: "Пан адвокат так видається мені, немовби був трохи

люнатик". Як з одної так з другої сторони родичів прикро вразило це зірвання зносин. Але неможливо було тому перешкодити.

Тимчасом Альфонс мав вкритись новою славою в Неаполі. Великий князь Тосканський мав спір з князем Орсіні, що до одної посілости, яка вартувала кілька мільйонів. Оба суперники, як годилось так високим достойникам, вибрали собі найвизначніших адвокатів. Альфонс піднявся боронити справи князя Орсіні. Він старанно переглянув всі потрібні грамоти й набрав переконання, що жадання його клієнта були зовсім слушні. Скоро прийшов день розправи, Альфонс виступив певний себе і як звичайно зачав свою краснорічиву бесіду, дивуючи своєю вимовою зібраних слухачів, що численно зійшлися були в судовій салі. Його товариші додавали ще йому відваги знаками признання. Коли він так розвинув свої докази й заключення, адвокат великого князя сказав йому лиш от-ті слова: "Ваша оборона ні нащо; ви проминули мовчанкою одну грамоту, що зовсім підкопує ваше твердження". – "Яку грамоту?" – спитав Альфонс. Противник вишукав між паперами одно письмо й подав йому. Альфонс прочитав спішно і поблід.

Щонайменше яких двацять разів він вже мав ту грамоту перед своїми очима. Якже пояснити це, що він зовсім не запитав того одного застереження, яке запевнювало перемогу великому тосканському князеві? "Я помилився" – заявив він – "це письмо дає вам слушність".

Страшне було розчарування, глибоке застидження. То був блуд, звичайна помилка. Предсідник і інші судді не щадили молодому адвокату слів потіхи й доказів своєї пошани й прихильності. Він не хотів нічого того слухати; "Світе", сказав він в голос "знаю тебе! Суде, не побачиш мене більше в себе!" І він покинув салю.

Альфонс, перший раз програв справу, але Бог тим чином виграв справу о много важнішу.

IV. "Покинь світ та віддай себе цілого мені". 1723–1726.

По великим, внутрішнім ударі, під яким крушились і валились земські надії, Альфонс поволи приходив до себе.

Що пічне він тепер зі собою? Через кілька місяців буде виключно віддаватись вправам побожності й ділам милосердя. Його батько продумував якби то назад привести сина до адвокатської праці. Але з болем серця спостеріг, що та надія не здійсниться вже ніколи. Для бувшого адвоката зближалась година, що в ній сам Господь мав заговорити до нього, година Божого звання.

Альфонс часто відвідував шпиталь невилічимох. Одного дня, коли він там вступив як звичайно, нагло окружило його якесь дивне, загадочне світло; йому здавалось при тім, що цілий дім дрожить тай ось-ось завалиться. Зараз потім молодий шляхтич почув отсі слова, висказані виразно якимсь внутрішнім голосом: "Покинь світ та віддай мені себе цілого"!

Помимо цього він заховав досить холонокровності, щоби доглядати хорих. Як скінчив вже своє діло милосердя, в хвилі, як виходив з лічниці, знов то ясне світло являється, знов дім трясеться а той сам голос ще сильніше повторяє: "Покинь світ і віддай мені себе цілого"!

Зворушений до глибини душі, зі слезами в очах, Альфонс удався до одної сусідньої церкви, що була посвячена Матері Божій. Там в третє огорнуло його небесне світло, так що на хвилю він забув про все, що дієсь з ним і довкруги него. Там таки сейчас Альфонс обіцяв Богови вступити в духовний стан, а як завдаток виповнення тої обітниці, відіпняв свою шляхотську шаблю й поклав її на престіл Пречистої.

Першою його гадкою було вступити до оо. Ораторіянів. Але о. Пагано і його дорадники не хотіли прийняти Альфонса без виразного дозволу Дон Йосифа. А цей, на таке не згодився був ніколи. Він безнастанно наставляв на свого сина, щоби покинув вже раз своє дивацьке й нехосенне життя та щоб назад вернув до адвокатського звання. Щоб покласти цьому кінець, Альфонс рішився ясно висказатись перед своїм вітцем: "Я з'обов'язався посвятитись невідклично Богови. Прошу вас не гризтись цим, але поблагословіть мене". Ця заява немов громом поразила Дон Йосифа. Він бачив, що пропали всі його найкращі надії. Протягом цілих кількох тижнів він намагався ставити опір цьому його рішенню всякими способами: дорікав йому, благав, плакав, удався до впливових осіб, що навіть належали до духовенства, щоби й вони відраджували синові духовний стан. Не допомогло. Альфонс на все це лиш одну мав відповідь: "Я мушу слухати Бога"!

Вкінці умучений боротьбою, Дон Йосиф сам представив свого сина кардиналови Пінятеллі, архієпископови Неаполя, просячи, щоби прийняв його між кандидатів духовного стану. "Якто, спитав кардинал, "то ваш син бажає стати священиком"? – "На жаль" – відповів загрижений батько, "він конче, конче хоче ним бути; дав-би Бог, щоб так не сталося"! І Дон Йосиф залявся гіркими слезами. Серце його ще довго оставалось зранене. Йому навіть прикро було дивитись на сина, коли той вбрав на себе духову одіж, 20 вересня 1723 р., в двадцятьсемім році життя.

Альфонс віддавався науці богословія в батьківськiм домі. Св. Тома, що до него він мав особливе почитання, був його учителем в богословію догматичнiм і моральнiм. Щодо богословія аскетичного, він черпав те, що найважнiйше із творів та примірів святих, головнoж святої Тереси, його улюбленої покровительки.

23 грудня 1724 Альфонс одержав перші свячення. Не ждав аж до цієї хвилі, щоби показатись ревним учеником Розп'ятого. Світська шляхта немов виреклась його. Хтоби це повірив? Він стався посміховищем адвокатів, вельмож, князів, тих, що недавно ще так дуже його вихваляли.

Альфонс посвятився на услуги убогих, не тому, що шляхта його випиралась і відкидала, але тому, що ревність тай покаяннi вели його до безталаннiх. Він вступив тоді до побожного товариства священиків "Розширення віри", що гуртувало ревних членів духовенства, які бажали давати місії між народом.

Великі години в його життi мали незабаром ударити. Він одержав піддіаконат 22 вересня 1725 р., діяконом став 6 квітня 1726 р, а священиком 21 грудня тогож таки року, маючи тридцять літ життя.

Альфонс був найстарший між своїми братами: два молодші стались священиками ще перед ним: Венедикт, вступив до Чина Бенедиктинів, став магістром новиків і вмер ще молодим але багатим в заслуги; Кастан був побожним світським священиком, що проживав і помер в Неаполі.

З трох сестер Альфонса, дві приоділи чернечу рясу в неапільськiм монастирі св. Єроніма. Лиш наймолодша Тересина вступила в стан супружій. Вона віддалась за Дон Домініка Пресенцано, старшого брата тої княжни, що її батько тай Дон Йосиф хотіли звінчати з Дон Альфонсом.

В мужеській лінії родина Лігоріїв продовжалась ще лиш в нащадках Дон Геркуля; тай ті мали згодом вигаснути. Та чиж не видала вже ця родина свого найкращого плоду?

V. Святий огонь. 1726–1730.

Від хвилі, як Альфонс став священиком, засдно прямував до совершенства свого стану. Чимало часу посвячував духовним вправам та розважанню. Вже тоді умертвлявся й обходився зі собою з подиву гідною строгістю. Господь Бог докинув йому ще й від себе хрести внутрішних душевних мук. Альфонс спинався отже на ту святу гору совершенства, дорогою найприкрішою з усіх, а саме дорогою щоденного терпіння. Придержуючись тої стрімкої стежки, як каже найповажнiйший його життєписець, о. Берт: "він присвоїв собі цього духа самозаперечення й дитячої простодушности, що є питомими чертами його святости".

Мимо тої внутрішньої тяжкої боротьби наш святий священик дуже пильно займався своїми науками та трудився ревно навертанням грішників. Натхнений любов'ю Бога й душ він проповідав і ученим і простим необразованим і шляхті-вельможам і бідакам, після того як йому казали настоятелі "Розширення віри". Убогі однак і опущені мали все першенство у його стараннях. До тих, що були під його духовним проводом, належав між іншими молодий Леонард Христано. То був звичайненький собі перекупень, що торгував яриною; але з лиця його, з його надземського усміху пробивалась чистота, невинність серця.

Проповіди Альфонса наvertsали многих. Нардон, давнiйший жовнір, якого прогнали були з війська та якому грозила кара смерті за його розбiї й безправства, провадив дальше своє безбожне життє. Одного дня, зворушений словом Альфонса, приступив до нього, впав до його ніг та з правдивим розкаяннєм серця перед ним висповідався. Від цієї хвилі він так щира навернувся до Бога, що став взірцевим християнином та ще й цінним помічником Альфонса в ділі навертання грішників.

Не меншою несподіванкою був поворот до Бога одного вільнодумного учителя, що звався Бабарез. Як він навернувся, став знаменитим виховником молодіжи: часто збирав своїх учеників в

години, свободних від науки в школі, щоби їх заправляти до побожності й християнських чеснот.

Незадовго заговорили про Альфонса по цілім Неаполі зарібники та инша мійська біднота; а висказувались про нього з великою пошаною й признаннем. Альфонс збирав їх гуртками що вечера в якімсь домі, де вони без труда могли зійтися і там заводив з ними товариську розмову про вічні правди, про обовязки християнина, тощо.

Ладзарони (так звались ці неапольські нуждарі) збігались зі всіх сторін з великим одушевленнем на ті побожні бесіди. Інші ревні священники ділились з Альфонсом цею вдячною працею. Гуртки побожних слухачів множились чим раз більше. Під проводом парохіяльного духовенства вони згромаджувались по різних каплицях. Відси й пішла назва того братства "Каплиць", що в нім ті люди гуртувались. В 1800 р, начисляли вже 65 дружин того братства; трийцять літ пізніше вже цілу сотку. Ще за життя св. Альфонса то братство гуртувало в собі трийцять тисяч членів. Ті їх сходи́ни це була немов вічно треваюча місія: народ сходився кожного вечера до своєї каплиці, відмовляв вервицю й щоденні молитви, потім слідувала духовна наука; кожної неділі рано через пів години було розважанне, потім Служба Божя з загальним причастем, благодаренне й благословенство Найсв. Тайнами; по полудни посіщенне Ісуса Христа і Преч. Діви Марії, потім прохід в околиці міста, а вечером сходи́ни в каплиці як кожного дня.

Дон Йосиф все ще не міг переболіти того заводу, що син йому заподіяв. Всеж таки годі було йому не подивляти ревности й чеснот того молодого священника після Божого серця. Одного дня він з цікавості пішов послухати як то син буде говорити. Вертаючи з королівської палати, він переходив попри церков св. Духа де саме Альфонс проповідав тоді місію. Вступив і собі й побачив величезну товпу народу, що зі зворушенням, мовчки, прямо з запертим віддихом слухала проповідника. А цей з великим запалом проповідав про любов Г. Бога. Дон Йосиф також зворушився, а видячи яке вражінне проповідь зробила на нарі́д, не міг повздержати сліз, що тиснулись йому до очий. Коли Альфонс вернув до́мів, батько вибіг йому на зустріч, обняв його та притиснув до свого серця: "Ах сину мій" – кликав він плачучи – сину, як щиро я тобі дякую! "Ти перед хвилиєю розкрив переді мною Божу велич і красу, через тебе я пізнав який Г. Бог добрий! Ах, мій Альфонсе, тисячкратно будь благословенний за те, що ти вибрав той стан, так милий Господу Богу."

Від того дня добрий батько відносився за́всіди з великою пошаною до сина, якого слушно уважав святим.

Та зближалась хвиля, що в ній майже прийшло́сь йому оплакувати втрату такого сина. Вже в часі рукоположення на священника, Альфонс тяжко був занедужав; він навіть вже одержав був послідні св. Дари. Труди й строгість життя молодого місіонаря втрутили його наново в небезпечний стан вичерпання. В літі 1730 р. настоятелі вислали Альфонса з п'ятьма товаришами для поратовання здоров'я в гірську околицю, що звалась "Пресв. Марія гір", недалеко від Скалі. На тих горах жили, розкинені далеко оден від другого, хлібороби й пастухи, що рідко коли бачили в себе священника; але їх душа рвалась до Г. Бога, відчувала голод Його святого слова. Скоро вони дізнались, що якісь місіонарі загостили до них, поприбігали зі своїх полонин, надіючись, що ті апостоли говорити їм будуть якісь науки. А поучувати їх треба було як малих дітей, зачинаючи від катехізму. Місіонарі познайомили їх передусім з найосновнішими правдами віри, а потім Дон Альфонс дав їм коротку місію. Коли ті верховинці облегчили свою совість в добрій сповіди та покріпили свою душу святим причастем, розбіглись по інших дальших селах і присілках, щоби розповісти їх жителям своє щасте. А ті й собі поприходили до Божих мужів і таким чином та їх поїздка в гори, замість бути відпочинком, замінилась в безпереривну, але дуже хосенну працю.

Дон Альфонс, апостол ладзаронів нуждарів, яких ходив збирати по вулицях і мійських площах Неаполя, пізнав тепер з болем серця, що ті бідні мужики ще більше були позбавлені релігійної помочи. Чиж не конечно було післати апостолів на ті гірські полонини, на ті узгір'я і долини, на береги моря, щоби йшли шукати тих Божих дітей, які так мало знали про свого Вітця? Колись, як св. Йоан Мата побачив нужду одного невільника-християнина, то той вид дав йому почин до засновання "Чина викуплення рабів". Альфонс бачив тепер ті душі, що ждали на освободженне з діявольської неволі; але в своїй покорі і не думав про це, щоби він саме мав дати почин до такого підприняття.

Сам Г. Бог хотів обявити йому, що кличе його на велике діло, основання нового Чина.

VI. Основатель Чина. 1731–1732.

В тім часі проживав в Італії оден ревний місіонар, що через нього Г. Бог доконав чимало чудес; весь нарід уважав його святим. Праведник цей, то був о. Тома Фалькоя, член товариства "Побожних трудовиків". В 1719 р. він разом з іншими отцями, своїми співбратями, проповідав місію в місті Скаля. Коли вона скінчилась, прийшли до місіонарів городські достойники та просили їх, щоби заснували в їх місті дружину монахинь. О. Філянджієрі згодився на це пропозицію і духовний провід над черницями поручив отцеві Фалькоя. Труди цього святого священника увінчались незабаром успіхами: новий монастир вславився своєю святістю й чеснотами, так, що вже по трох літах числив понад тридцять членів.

В 1722 р. вступила до цього монастиря 28-літня Неаполітанка, що звалась сестра Марія – Целеста Кростароза. Заки ще прийшла до Скалі, була вже через вісім літ монахиною-Кармелітанкою в однім монастирі, що пізніше розв'язано. Підчас її новіціату в Скалі І. Христос наділив її небесними об'явленнями і ними дав їй пізнати духа й правило нового чина. Він казав їй навіть списати все те, що було їй об'явлено і зложити з того точне справозданне своєму духовному провідникові, о. Фалькоя. Цей взяв її рукопис і пішов з ним до кількох учених богословів: всі вони одобрили це письмо й висказались про него з нетаєним подивом.

Але що нове правило було об'явлене самим І. Христом, годилось просити Його, щоби потвердив це якимсь чудесним знаком. Нагода до цього лучилась незабаром. Одна сестра, що звалась Марія-Магдалина, через якесь нещастє, зійшла з розуму; треба було чувати коло неї і в день і в ночі О. Фалькоя, по довгій молитві, взяв рукопис сестри Марії-Целести і поклав його на голову бідної божевільної. В тій таки хвилі божевілле уступило й монахиня відискала уживання розуму.

Всі ті події розійшлись далеко й широко голосним відгомом. Богато про них говорили: одні подивлялись, другі ганили. Найвисший настоятель о. Фалької заявився проти нього і проти повіреної йому дружини монахинь. Казав йому сейчас покинути Скалю тай більше не займатися справами тих черниць. Фалькоя послушав не опираючись. Прийшов до Неаполя і тут здивався з Дон Альфонсом Лігорієм; в розмові з ним пізнав який це праведний священник, після Христового серця, який з него приятель простолюдня, як горячо він бажає, щоби до того народу говорити словом простим, зворушаючим до розкаяння.

Минуло трохи часу від тої хвилі. В тім-же самім році як Альфонс їздив в гори, – недалеко Скалі, о. Фалькоя зів'язав іменованний єпископом міста Кастеллямарє. Вибираючись до Риму, на єпископські свячення, він просив свого молодого друга Лігорія, щоби по дев'ятниці, яку мав проповідати в честь Хреста Господнього в катедрі, дав ще й духовні вправи монахиням в Скалі. Таким чином – казав він – Альфонс матиме нагоду прослідити який дух царить в їх монастирі, провірити об'явлення сестри Марії-Целести й висказати свій осуд про нове правило.

Альфонс взявся з найбільшою обережністю до прослідження й оцінки тої справи. Все, що йому пропонується носило на собі – як здавалось йому – печать Божу. Скоро дійшов до певності під тим зглядом, заявився явно за монашою дружиною й помагав їй усіма своїми засобами. Під його проводом заведено в монастирі в Скалі нове правило, на празник Вознесіння, 3 мая, 1731 р., а на свято Преображення, 6 серпня тогож року – прийнято новий монаший стрій. Такий-то був початок заснування й устрою Чина монахинь Пресв. Відкупителя (Папа Венедикт XIV затвердив той Чин під назвою Редемптористок в 1750 р. Цей Чин розвинувся в Італії, Австрії, Бельгії, Франції, Голандії, Англії, Ірландії й Америці. Він числить тепер около вісімсот монахинь).

Внедовзі потім сестра Марія-Целеста написала до Преосв. Фалької новий, лист, де з правдиво дитинною ширістю розказує про нове видіння і об'явлення, що вона мала 3 жовтня 1731. В той день Ісус Христос показав їй Дон Альфонса Лігорія і сказав: "Ось той, якого я вибрав головою мого чина, начальним настоятелем нового товариства мужів, що працюватимуть на мою славу". Того самого вечера і на слідуєчий день вона одержала нові об'явлення про будучий чин і його правило. Про все спішно повідомила Преосв. Фалькою, що був ще заодно її духовним провідником. Здивувався єпископ як прочитав ті листи. Вониж йому богато дечого пригадували! На тих сторінках він бачив немов відблеск тих надприродних просвічень, що він сам одержав був колись, як одного дня – вже було тому з тридцять літ – проходжувався над берегом Тибру у Римі.

Написав отже до Дон Альфонса, що хоче з ним бачитися в Неаполі, бо дуже важну новину має

йому звістити. Тимчасом настоятелька монастиря в Скалі розказала вже була Альфонсови в однім листі про обявлення сестри Марії-Целести, що відносилось до нього, але не хотіла ще точніше про це розписуватись. Сильно перенятий тою незнаною ще справою, Альфонс прибув до Неаполя. Якеж було його здивованнє й зворушеннє, коли дізнався як високе завданнє Господь хотів йому поручити. Фалькоя був переконаний, що обявлення Марії-Целести були правдиві. Альфонс того не перечив, але відповів, що хоч і як кріпким булоби це переконаннє, всеж таки він останеться дитиною послуху і без згоди свого провідника, ні на крок по цій новій дорозі не поступиться. Пішов отже порадитись о. Пагано. Цей зразу відраджував йому то підприняттє; але по кількох днях нагло змінив свій погляд і як міг, заохочував його до цього, що перед тим називав божевіллям. Альфонс ще вагався. Щоби та справа йому зовсім прояснилась, рішився піти на пораду ще до двох праведних мужів, яких ціле місто високо цінило ізза їх святости. То був о. Вінкент Кутіка, настоятель Лазаристів і о. Домінік Манулій, провінціал Єзуїтів. Оба визначні монахи заявили, що те діло, яке він наміряє зачати, має дуже много причинитись до прославлення Г. Бога й спасення душ. Тож як оден так і другий, дуже заохочували його піддатись намірам Божого Провидіння.

Чим ясніше ставало Альфонсови, що дійсно Г. Бог кличе його на так велике діло, тим більше він трівожився на згадку про свою неміч. Ряд місій, що він проповідав разом з іншими своїми співбратями з "Розширення віри", освободив його на кілька місяців від тих трівожливих думок. В лютім 1732 р. Альфонс проповідав девятницю в честь чудотворного образу Пречистої в Фоджія. Успіхи тої праці були чудесні. Сама Пресв. Діва помагала особливим способом своєму улюбленому почитателеви.

Одного вечера, по проповіді, місіонар не міг вже більше заволодіти над своїм побожним чувством. Він вступив на ступні престола, щоби з близька подивляти чудотворну ікону. Коли так очі його неповоручно гляділи на св. образ, Матір Божа йому явилась. Захоплений її красою, він забув про все, здавалось немовби вже не був на цім світі. Коли по цілій майже годині такого захоплення прийшов до себе, унесений надземською радістю заспівав пісню в честь Пречистої: "Витай зоре моря", а трийцять людей, що були свідками такого дивного явища: продовжали цей спів з ним. Черти Матери Божої, що йому явилась, так ясно стояли перед очима його душі, що слідуячого дня він міг точнісенько розказати одному маляреви як має зобразити її на полотні. – А потребував той святий священик помочи Цариці небес, бо мала розшалітись проти нього буря переслідувань. Його товариші з "Розширення віри" побоювались втратити так важного члена як Дон Альфонса і вимагали від нього, щоби пішов ще в справі свого підприняття засягнути ради у славного Домініканина, о. Фіорілло. Цей видав такий же сам осуд: "Дорогий мій сину", сказав він до Альфонса, – "берись відважно до свого діла, бо це діло Боже".

Від тої хвилі, Альфонс, певний свого покликання, думав лиш про свій будучий чин. Противнощі й осуджування безнастанно множились довкруги нього. Альфонс віддав в руки Преосв. Фалької свою совість, взагалі свою особу й свою будучність. Цей єпископ рішив, щоби Альфонс тогож таки року удався до Скалі, покласти основи під новий чин та щоб забрав зі собою ще й тих товаришів, що зголосились були до нього.

Треба було отже незадовго покидати Неаполь. Коли Дон Йосиф дізнався про це, душу його огорнув гіркий біль. Той син, так гідний в його очах, так дорогий його серцю – той син мав собі піти геть від нього! Одного дня в безмежнім своїм болю, він став обіймати свого сина і так через цілі три години держав його в своїх раменах, благаючи щоби остався з ним; вичерпав всі засоби свого розуму й серця. "Змилуйся наді мною – повтаряв – не покидай мене!" Ласка Божа, лиш вона сама, помогла Альфонсови до побіди у тій болючій боротьбі. Ще в старечім віці, коли йому прийшло коли на гадку те тригодинне змаганнє з батьком, Альфонс дрожав на цілім тілі.

Вкінці 9 падолиста 1732 р. Альфонс удався з чотирма своїми товаришами до одної убогої хатини в Скалі, що мала статись колискою Чина Пресв. Відкупителя.

Альфонс бажав, ступаючи слідами божественного Спасителя, спішити з помічю пастухам-чабанам дооколичніх сіл; але його товариші інакше на новий чин задивлялись: одному з них забагалось злучити з євангельською працею ще й веденнє шкіл; інший-же, пересадний в своїм богомілью, хотів замінити новий чин на товариство пустинників-відшельників. Не минуло більше як чотири місяці, а вже всі товариші, крім одного, покинули Альфонса. Це був правдивий тріумф для його обмовників. В цілій столиці, ба і в околицях усе сміялось, кпило собі з Альфонса. А він, немов той моряк, що сам оден спасся із морської бурі по розбиттю свого корабля, обіщовав Богови, що не

покине початого діла. Ще раз віддав себе зовсім в руки Преосв. Фалької, якого називав своїм батьком. По якимсь часі кардинал Пінятеллі візав Альфонса до себе; був це самотній чоловік, що в тих прикрих обставинах, взявся його боронити. Кардинал випитувався його про скрутне положення молодого чина, якому грозив крах: прислухувався з доброзичливістю й подивом тому його оповіданню, головні коли Альфонс сказав рішучо: "Як мої перші товариші покинули мене, інші прийдуть на їх місце; будь що будь, я останусь на тих розвалинах тай не заважаю навіть життю своєму покласти для спасення опущених душ, розкинутих по селах і присілках неаполіського королівства". – "Сину" – сказав йому кардинал, – продовжай далі те діло, якого ти піднявся. Уповай на Г. Бога, а на людей не оглядайся: небо допоможе тобі".

VII. "Живіть во мені Христос" (Гал. II. 20.)

Який-же був властиво той чин, що Альфонсові поручало Боже Провидіння? Який був його дух, яка ціль тої нової дружини? На самому початку свого Правил св. Основатель ось так про це виражається: "Чин Пресвятого Відкупителя не має іншої цілі як згуртувати священників, які живучи спільно, заповідливо старалисьби наслідувати чесноти й приміри І. Христа, нашого Спасителя, та які трудилисьби проповіданням слова Божого". Пояснюючи головну ціль чина він каже: "Правило велить, щоби усі члени чина намагались пильно, усіма своїми силами дійти до святости, наслідуючи заповідливо божественні чесноти і приміри Ісуса Христа, нашого Спасителя, так що кождий мігби сказати широко: "Жию, але вже не я живу, але живе в мені Христос". Мета отже, до якої обов'язково повинен прямувати кождий Редemptорист, є дуже висока.

Щоби досягнути цю перемену чоловіка в Ісуса Христа, святий основатель, ведений своїм практичним розумом і натхнений об'явленням, що дало почин до заснування Чина Пресв. Відкупителя, списує ось яке правило: Члени того чина мають кожного місяця вправлятися особливим способом в одній із дванадцяти чеснот; про таку чесноту кожного місяця мають виголошуватися домашні науки, мають відбуватися читання й розважання, а кождий монах має іспитувати себе, чи він в ній поступає вперед. Крім цього, щоби приборкувати в собі природного чоловіка, основатель впроваджує до правила різні приписи строгого монашого життя. Однак керуючись тим розсудком, що ціхує святих, він каже уникати всякої пересадки під тим зглядом, побоюючись, щоби його монахи, ослаблені надмірними умиротвореннями, не стались нездатними до тих трудів, які є метою чина. Внутрішнє умиротворення не має вже за собою тих самих небезпек: святий відкриває їй отже широко двері до свого чина та сильно заохочує до неї своїх синів. Але покаяння лиш приготує ту дорогу, по якій Ісус Христос має увійти до душі. Вона є добра, бо навіть конче, всеж таки вона лиш на це, щоби немов підготувати, упорядкувати ґрунт під духовну будівлю; здвигнути цю будівлю, це вже завдання любові. Перенятий наскрізь цією правдою, основатель, не покидаючи дороги законодавця, з'уїв вилести в приписи правила повний виклад про любов до Ісуса Христа. Розум і серце дораджували йому цей крок. Наслідування! любов! Цеж два поняття, що держаться міцно одне другого, немов два перстені ланцюха, які ніщо не має сили розірвати. Вірне наслідування Ісуса Христа може вийти лиш з любові до Нього, бо любов сама дає відвагу, щоби стало уподібнитись Господу; бо любов сама дає до цього охоту, бо любов сама дає так сказати "те святе прочуття і звинність", щоб уникати цього, що незгідне із божественним взором. Чимале місце у правилах чина займають три головні тайнства Ісуса Христа, що найбільш здатні розжарити серце любовю.

Альфонс з горячою любов'ю відноситься до дитинства вочлененого Слова. Він бажає, щоби (на пам'ятку Різдва Христового) у двадцятьпятий день кожного місяця, перше розважання відбувалось про тайнство вочлення перед статуєю малого Ісуса в яслах, оточеного світлом. Під час цієї любові вправи усі Редemptористи мають згуртуватися духом у вельфлемським вертепі; там вони відновляють свої обіги і присягу: видержати в чині аж до смерті і тим способом сильніше затискають ту зв'язь, яка їх лучить з Богом, що так понизився задля них і з їх матір'ю св. чином.

Пам'ять страстей Спасителя також особливим способом обходиться в Чині. Пригадуючи собі ті години, що Син Божий перемучився на хресті, Редemptористи мають перебути три перші години пополудня в мовчанні торжественнішому і строгішому як це, що вони обов'язані зберігати в інших

години дня. Крім цього страсти Богочоловіка є незмінним і невичерпаним жерелом вечірних розважань.

Але великий огонь любови, що Ісус прийшов запалити на землю, це його власне Серце, що вічно живе перебуває в Пресвятій Тайні Престола. Там то душа основателя черпала свою серафимську любов. Укладаючи правило, Альфонс провадить ним своїх дітей до стіп кивота. Ісус в Пресв. Евхаристії є першим настоятелем монастирів нового чина. Монахи не можуть вийти з монастиря ані вернути назад в монастирські мури без того, щоби не пішли перше поздоровити Ісуса в кивоті. Кивот це осередок монастирського життя. Перед ним то кожного ранка й вечера монахи збираються на розважання, два рази на день крім того, щоби точним іспитом переглянути закутини своєї душі, також кожного дня сходяться там на спільне відчитування часослова, а бодай раз на склоні дня, кождий з них обов'язаний удатись перед утаєного Бога, щоби немов повнити почесну сторожу коло Нього разом з ангелами небесних хоромів.

А всюди в правилах Чина побіч Ісуса являєсь Пресв. Діва Марія, займаючи своє важне місце в життю Редемптористів. Бо дійсно, чиж це не вона, заступниця всіх, виеднує душам любов, без якої нема наслідування І. Христа. Альфонс, прямуючи до своєї мети, не міг до цього ужити кращого середника як заціпити в серцях своїх синів почитання й любов до Божої Матери, того живото й совершенного образу Ісуса Христа. Він з'обов'язує їх до синівського, щирого почитання Марії. Таким чином кождий день тай загалом ціле життя Редемптористів є овіяне немов тим запахом почитання й безнастанного призивання імени Тої, що зволила назвати їх "своїми дітьми" в однім обявленню, яке мав святий Основатель. Щоденно, відвідуючи Кивот, вони мають додати також бодай коротке посіщення святого образу Пречистої. Щодня, відмовляючи торжественно молитву "Радуйся Царице", вони називають Марію своїм життям, своєю надією, своєю радістю. Вкінці, заки удадуться до своїх келій на нічний супочинок, звертаються спільно до своєї Непорочної Цариці в послідній молитві палким виразом своєї віри, надії й любови, що вплив із серця св. Основателя.

Альфонс показав своїм духовним дітям ідеал-мету тай повчив їх якими середниками до неї дійти, а саме через самовідречення й любов. Крім того, вірний своїм засадам, які ціхують його посеред збору Учителів Церкви, він вкладає тим своїм духовним дітям в руки знамените оруже молитви. Самовідречення й любов, це чесноти, які сам Г. Бог може дати, а яких ніколи не відмовить тим, що щиро, добре моляться. Богато моляться в Чині, що заснував Учитель молитви. Правила приписують кожного дня три розважання; кожде тревати має пів години. День молитви ділиться отже таким способом на три часті, щоби так сповнилось це, що висказував Псальмопівець: Вечером, досвіта тай серед дня розказуватиму чудеса Господа. Розважання, розділене так на три, досить короткі протяги часу, відбуваючись способом простим, після науки св. Основателя, є радше відпочинком як трудом. Воно є для чина невисихаючим жерелом, що з него витрискає обильна струя надприродного життя.

Уподібнившись таким способом божественному Спасителеви, або бодай намагаючись прямувати до тої першої мети свого звання, члени нового чина віддають свої сили на услуги душ, щоби зискати їх для Спасителя. Продовжати на землі велике діло відкуплення душ, проповідати місії, реколекції та сповняючи інші подібні апостольські праці, така є друга ціль чина.

Цьому то чини, що носив на собі так очевидно надприродну печать, – кардинал Пінятеллі обіцяв поміч неба; і дійсно, небо тої помочи не відказало!

VIII Жниво душ.

Альфонс не завівся, покладаючи всю свою надію на Бога: Господь післав йому незабаром дібраних товаришів: О. Цезара Спортеллі, апостола з ревним, палким серцем, якого справа проголошення святим уже впроваджена є перед римську Курію; великого праведника о. Януарія Сарнеллі, який не далекий вже від тої почеси, що буде проголошений блаженным; брата Віта Курція, наверненого шляхтича, що під проводом Альфонса дійшов до святости; оо. Мацціні, Кафаро і Вілліані, три могучі підпори молодого чина. Згодом прибули до Альфонса ще й другі Божі угодники: о. Россі, о. Блязуччі; тай його святий брат Домінік, а в 1749 р. оден звичайний кравець, марного вигляду, але так надзвичайної чесноти, що незабаром почав робити великі славні чуда: був це святий Герард Маєлля.

З цею-то дружиною апостолів і святих, Альфонс вирушив у дісцезії Кава й Амальфі шукати заблудших овечок. У селах, де проповідали, місіонарам приходилось вишукувати – так сказатиб – кожду душу з осібна, одну по другій: так порозкидані були по тих горах. Треба було учити малих дітий тай дорослих підучувати в що мають вірити, щоб спастися, як мають боротись з пристрастями й пороками, треба було довгими годинами сповідати каянників, що майже всі відправляли загальну сповідь з цілого життя.

Цей нарід позбавлений був духовної помочи, однак не то що не попав в релігійну байдужність, але навпаки віра й добра воля немов аж переливалась через верх. Тимто й усюди приймаючи місіонарів як Божих ангелів, а з їх від'їздом оставалась по селах правдива духовна переміна.

Коли Божі слуги заходили й до важніших містечок, там таке саме діялось: найзавзятіші вороги єднались, найрозпусніші грішники вирікались своїх налогів, ціле населення віддавалось вправам християнської побожності, що мали запевнити витреваннє в добрім. Місії, проповідані в тім часі доказували чудес ласки в деяких душах. Так-то в містечку Майорі, на побережжю Амальфі, одна нещасна мати, що її сина вбито, не хотіла ніяк простити вбийникови. Даремно родичі, приятелі та інші гідні особи благали ту жінку, щоби простила йому бодай з милосердя над власною душею: вона оставала невмолимою. Одного вечера коли Альфонс проповідав як звичайно з запалом і одушевленнєм, та нещасна мати зворушилась його словом до глубини душі. Біжить до свого дому, бере закрівавлену одіж вбитого сина, якої вид піддержував у неї жаль і ненависть, приносить її і складає у стіп Розп'ятого, а з нею також і письмо, яким заявляє, що прощає з цілого серця убийникови своєї дитини.

В Святій Лукії, малім місті, де дуже треба було місії, не лиш багато грішників навернулось. Там ще й чимала дружина дівчат, що між ними не одна була вже заручена, виреклась світа, щоби посвятитися Богови.

Так великі успіхи розоружили противників Альфонса. Вони зрозуміли високу ціль нового чина та почали вихвалити ім'я й діло геройського основателя. Єпископи, духовенство та міряни благали місіонарів, щоби поселились у них. Заснованню монастиря в Скалі послідувало основаннє другого, в Хуторі Рабів р. 1734 тай третого, в Чіорані, р. 1735. Ті монастирі стали осередком немов безперервної невгаваючої місії.

Кожного ранка Альфонс, або оден з його товаришів відбував голосно з народом розважаннє. В четвер вечером вони проповідали про Пресв. Тайну Євхаристії; в суботу була все вечірня проповідь про Преч. Д. Марію. В неділі й свята, крім звичайних проповідей для народу, місіонарі виголошували ще особні науки для брацтв мужчин, молодців і дівчат, найчастійше в парохіяльній церкві. Люди приходили до сповіди вже досвіта, а каянники, що прибували з усіх усюдів облягали сповідальниці аж до вечера.

Так то ті місцевости: Скаля, Хутір Рабів і Чіорані подавали на християнські оселі перших віків християнства. Сварні, гніви, пиянство, розпуста та інші пороки вступились відси. Замість давніших не скромних співанок, усюди лунали тепер побожні пісні, що їх нарід научився від святого. На дорозі люди поздоровлялись словами: "Слава Ісусу і Марії". Це красне святе поздоровленнє вповні годилось із скромністю дівчат та милою повагою молодців; навіть малі діточки залюбки поздоровляли місіонарів цими словами, щоби заявити, що й вони люблять Ісуса й Марію.

Годі було однак, щоби ця так хосенна праця не надибала перешкод. Такі, що попали назад у свої давніші гріхи, а ще більше закаменілі грішники, виділи в місіонарах обвинувателів свого грішного поступовання; заздрісні-ж завидували їм їхнього успіху й поведження серед людей. Хоч отже великий розголос мали місіонарі серед народу, то також мали вони чимало ворогів і то навіть в таких кругах, звідки їм годилося було сподіватись радше прихильности й приязни. Але правдиво ревні єпископи й парохі були їх щирими друзями.

В половині падолиста 1745 р. Альфонс прибув зі своїми монахами до Трої, що би проповідати місію в тім місті де його вуйко Преосв. Кавалієрі був єпископом. Можна було побоюватись, що та місія не вдасться: бо навіть найславніші тоді проповідники не могли собі дати ради з тамошніми бутними міщанами: а було їх аж пять тисяч душ! Оден з тих славних бесідників мусів забратись вже по своїй третій проповіді; другого таксамо попращали кпинами й насмішками, кождий проповідник мусів підпасти осудови й нагані гордого міста. Ті зарозумілі міщани питались тепер цікаво оден другого як то той Альфонс їм представиться: чи дорівнає святістю сестрінець своєму вуйкови. Тому

то як лиш він перший раз вступив на проповідницю, всі очі звернулись на него. Але... дивна річ! Ті люди, що так згїрдливо споглядали на прочих, почувись розоружені перед тим убогим місіонарем в полатаній рясі, з недбало запущеною бородою, що переконуючо говорив про страшні, вічні правди. Вони пізнали в нім великого Божого слугу. – Та місія була правдивою Христовою побідою в тім місті. Здавалось, що Г. Бог сам хотів виявити великі чесноти й святість Альфонса укладаючи в тій цілі деякі події.

Одного вечера святий мав вже вступити на проповідницю як надбїг післанець та передав йому лист, що звїщав смерть його батька Дон Йосифа Лігорія. Той чесний старець, що вже від кількох літ готовився стати на суд Божий, занедужав був тяжко перед кількома днями. Альфонс довідався був про це; але не міг покинути місії без великої шкоди для душ: тому попросив одного із своїх монахів, щоби пішов його заступити коло вмираючого батька. Тепер отже той монах розказував святому в листі про побожну смерть старушка. Альфонс прочитав лист, клякнув і в короткій молитві піддався Божій волі. Потім, хоч болючо зворушений але спокійний, годячись з Божим допустом, вступив на амвону і сказав дрожащим голосом: "Поручаю вашим молитвам свого батька; саме тепер я дізнався про його смерть. Змовмо одно Богородице Діво за упокій його душі".

І він почав ту молитву, а люди з ним; та ледви могли її докінчити, зворушені до краю простодушністю святого. Під цим вражінням Альфонс проповідав ще сильніше та більш пориваючо як колинебудь перед тим і так сказатиб – приневолив піддатись навіть найзавзятїйших. Нарід і духовенство заявляли одно голосно, що ніколи ще місія не ділала таких чудес. Проявляєсь тут наглядно та правда, що вплив святости є могутнійший на душі як чар красномовности.

Численні навернення в Трої були чудовим приготуванням до великої місії, що почалась 30 падолиста в Фоджїї, столиці Пулії. Той старинний город, що чванився своїми релігійними пам'ятниками, своїм чудотворним образом Богородиці, чув вже давнїйше проповіді Альфонса: Було це перед 13 літами, коли то Господь покарав був це місто землетрусом. Тоді Пречиста Діва спомагала працю Альфонса своєю милосерною опікою. Кілька разів вона являлась цілому зібраному народови, а святому дала знаки своєї особлившої прихильности. Але протягом тих кільканайцять літ це місто попало назад у своє зіпсуттє й беззаконнє. Та ще й цим разом Бог поміг Альфонсови і його 15 товаришам, коли вони намагались розбудити в легкодущних душах міщан страх, а в розкаянних довіре Кілька випадків наглої смерті оден по другім, викликані очевидно обидженою справедливістю Божою, перелякали грішне місто. Нова поява Матери Божої перед величезною товпою зібраних слухачів, підчас коли св. місіонар проповідаючи виславляв її могутність та милосерде, приневолили нарід до розкаяння й поправи життя. Та місія була немов одним довгим, безнастанним чудом Тому, коли по п'ятох тижнях місіонарі покидали це місто, воно з Вавилону зіпсуття вже перемінене було на правдиво християнський город.

Нові апостоли продовжали під проводом святого основателя свою хосенну працю у передмістях Неаполя, в єпископському місті Каstellіамаре, але передусім серед хліборобів Пулії й Аbruццїв та між рибакми амальфійського побережа.

В тім часі дружина св. Альфонса завела спасенний звичай місійних віднов. "Через таку віднову" – пише святий в 1746 р. "ми стараємось пригадати вірним ті вправи, що в них вони брали участь, ті проповіді, що вони чули, ті обітниці, що вони зробили. Кілько-то душ утверджується в своїх добрих постановах, завдяки цим духовним обновам! Така праця зділає нераз більше добра як сама місія".

IX. Рожі й терня. 1749-1752.

Вже шіснайцять літ молодий чин "місіонарів простолюття" трудився для опущених душ, розвиваючи свої сили.

На жаль, через надзвичайно прикрі обставини Редемптористи мусіли опустити два новозасновані монастирі: в Скалі й Хуторі Рабів.

Монастир в Чіорані оставався й дальше дуже цвітучим осередком місій. Основано ще й три нові місіонарські монастирі в Ночера Пагані, в Капозеле й Ілічето. Гарна будучність зачинала усміхатись новому чинowi; та тут появилсь королівський указ, 9 цвітня 1740, що зносив всі монастирі, які не були затверджені королем. Чорні хмари громадились на небі: можна було

предвидіти, що властолюбний неапільський король Карло III та його перший міністер, Вернард Тануччі, не змінять свого зарядження. Хто отже хотів тепер вступати до нового чина, той рішався: ставати в ряди мужів строгого монашого життя, відданих трудам мозольної апостольської праці, які ще в додатку до цього жили в безнастанній непевності про своє завтра.

Було це отже чималим добродійством Божого Провидіння, коли 25 лютого 1749 р. папа Венедикт XIV, затвердив чин і правило Редemptористів. Отець Вілліані вистарався о це затвердження.

Чин Пресв. Відкупителя мав таким робом зі сторони Бога й Намісника Христового право істнувати й виповняти своє завдання. Але в очах королівських правників, папське затвердження не мало жадного значіння аж доки король його не одобрить. Тимчасом Карло III нараджувався зі своїми міністрами, в яким би то виді затвердити чин місіонарів, "щоби вони могли дальше продовжати це діло, якому віддавались до тепер з невтоминою посвятою". (Так висказуєсь про Редemptористів король в своїм указі з 9 падолиста 1752 р.). Рішено тоді, що місії мають даватись безплатно; місіонарі мають задержати свої добра, що їм дістались через спашину; доходами місіонарських домів мають заряджувати єпископи та виплачувати місіонарям та їх служачим по два карліни (85 сотиків) денно. Чотири доми: в Чіорань в Ілічето, в Ночері й Капозеле узнається як місіонарські мешкання, але не як чернечі монастирі.

Бідний чин остав немов завішений у воздуху, як говорив основатель, лиш Боже рамя ще його піддержувало.

Він процвітав однак помимо того: чи слив тоді яку шістьдесятку отців, між ними мужів, знаних зі своєї красномовности і святости. Численні нові кандидати стукали у воріт монастиря. "Чому бажаєте вступити до монастиря?" спитав раз святий основатель одного з них. – "Щоби спастися" – відповів постулянт. "Це не вистарчає" сказав Альфонс, "треба вступати на те, щоби статись святим".

Але з чого удержувати новиків, де помістити нових монахів, що зложили обіти? Альфонс та його монаша родина мали одного дуже щирого друга. Був це Преосв. Борджія, єпископ міста Кави. Він-то порадив основателеви старатись заложити монастирі за границями неапільського королівства, в князівстві Беневент, що належало тоді до папської держави. Він сам навіть піднявся розпочати потрібні переговори в цій справі, які довели в 1755 р. до засновання нового монастиря в місцевости Св. Ангел Копули. Пізніше, ще за життя св. Альфонса, його сини заложили в папській державі монастирі в Сціфеллі, у Фрозіноне і в Беневенті.

В р. 1762. його місіонарі осілись на Сицилії, але лиш як гості єпископа з Джірдженті. Звідти вони могли вибиратись в різні сторони острова, щоби віддаватись апостольським працям, не менше успішним як труди їх співбратів з Ночери й Чіорані.

Г. Бог благословив отже посеред тих прикрощів свого заєдно вірного й неустрашимого слугу. Що більше, Він навіть наділив його чудесними, надприродними дарами. В 1754 р. Альфонс приїхав проповідати до Неаполя. Його завізвали до одної хорої монахині, сестри Марії-Магдалини від Хреста, якої він був сталим сповідником. Коли хора засягнула ради святого в справах своєї душі, просила ще його, щоби молився за її выздоровлення. "Алеж нема мови, щоби ви вийшли ще з цієї недуги!" – сказав святий. "Якто, що ви хочете сказати через це?" – спитала зворушена монахиня "Я кажу вам, що нема бесіди про ваше видужання. Ви просто з ліжка підете до раю". Сказавши це він вийшов, лишаючи в кімнаті хорої так чудовий запах, що ще три дні потім монахині питались хорої, чи вона не вживала для себе яких пахощів. Святий переходив її кімнатою: от і ціле вияснення того. Він відслонив недужій ті пляни, що Бог мав зглядом неї. Сестра Марія Магдалина, що лежала тоді ледви від місяця в ліжку, осталась ще довгими літами прикована до постелі; але кождий раз як пригадала собі на святого, той спомин додавав їй відваги до терпіння й потішав її серед болів.

На слідуєчий рік, Альфонс проповідав в Салерні девятницю перед празником Успення. Одна дівчина, Емануеля Раїто ходила щодня більше як милою пішки, щоби бути на проповідях. При кінці девятниці зробилась їй на піднебінню якась пухлина, що з кождим днем побільшувалась. Бідне дівча не могло прийняти вже хочби найменшої поживи. Прикрі болі не давали їй ані працювати ані відпочивати. Знеможена терпінням попала в передсмертне виснаження. Та тут являвся їй святий місіонар. Він держить в руці склянчину з якимсь напоєм, білим як молоко тай каже до неї: "Емануеле, напийсь цієї води святого Людвика". Вона послушала і сейчас почувалась уздоровленою.

Тимчасом той, що чудесним способом уздоровив ту хору, кілька місяців пізніше, майже сам вмирав, знеможений трудами. Коли вернув домів 8 цвітня 1756 р. по довгій апостольській виправі,

почував себе цілковито вичерпаним: горячка палила його; голову мучили невиносимі болі Лікарі запримітили вже позначки смертельної недуги. Було це в навечере Цвітної Неділі. Альфонс лиш про це думав, щоби годитись з Божою волею. "Це булоб дуже гарно умерти так у Великім Тиждні" казав він. "Що до моїх провин" додавав покірно "я надіюсь, що Бог мені їх простить". Спокійний і вдоволений готовився стати перед Богом. Через вісім днів був немов між життям а смертю. Як минули ті дні, показався значний зворот до ліпшого тай незабаром для хорого не було вже такої небезпеки смерті. Всеж таки своє видужання він уважав лиш коротким перестанком перед смертю; бо зближався вже шістдесятій рік його життя. Однак ще довгий, більш як трицятьлітний шлях судилось йому перебути на цім світі, заки пішов збільшити ряди Божих угодників в небі.

Х. Ревний Апостол Пресв. Тайни Євхаристії.

Церковні мистці, артисти-малюрі ріжно зображають св. Альфонса: Нераз представляють його як він з амвони проповідає до народу та показує народови хрест: це місіонар; иншим разом малюють його як він сидить за столом, навантаженим книжками, з лицем натхненим небесним сяєвом: це учитель Церкви; то знов як пересуває в своїх руках вервицю, клячучи перед іконою Богородиці: це муж молитви, великий почитатель Преч. Діви Марії; або вкінці зображають його як він виставляє народови в монстранції освяченого Агнця до почитання, а рівночасно сам любо в него вдивлявся: це пристрасний любитель, друг і апостол Євхаристійного Ісуса.

Ця палка набожність до Пресвятої Тайни сягала ще його дитячих літ, а з кожним роком вона заєдно кріпшала. Ще молодим адвокатом він був правдивим ангелом кивота. Ось що пише оден почитатель Пресв. Евхаристії: "Я часто ходив з двома моїми приятелями посіщати св. Тайни в церквах, де обходжено сорокгодинну адорацію. За кожним разом ми здибали там якогось молодця, що нас надзвичайно будував своїм побожним укладом тіла й глибоким совокупленням. Благородний вираз його лица, його одяг, його милі рухи, усе це зраджувало в нім шляхтича високого роду. Як ми приходили, наші очі бачили його як він молився з невимовною ревністю, немов зовсім затоплений в Бозі. А як ми відходили, ми оставляли його в тім самім стані злуки з Г. Богом".

Ті три молодці стали пізнійше товаришами трудів нашого святого, два, як світські священики, а третій, Іван Мацціні як член його чина. А молодий адвокат у стіп Пресвятої Тайни дізнав тих могучих ласк до поступу в чеснотах, почув ті непереможні заклики до святости, що на них він відповів так щедро – великодушно.

Скоро Альфонс став діяконом, перша його проповідь, то була проповідь євхаристійна; а вона зробила на слухачів так глибоке вражіння, що від того дня вони прямо боролись за місце в тих церквах Неаполя де проповідав Альфонс, щоби мати щастє почути так молодого а вже так славного бесідника.

Коли нашого святого висвятили на священика, він кожного ранка довго-довго відбував своє благодарення по Службі Божій; а вечером, у тих церквах, де щоденно була адорація св. Тайн, він забував про час, так, що його сповідник заборонив йому оставатись там довше як через півтора години. У піснях, що Альфонс укладав в честь Пресв. Євхаристії, він завидував тим цвітам, що можуть перебувати день і ніч на престолі побіч божественного Спасителя та окружати Його своїми пахощами.

В перших літах по заснованню Чина, Альфонс уложив для своїх новиків збірку "Посіщень до св. Тайн і до Преч. Діви". Оден побожний міряний, мабуть таки сам його батько Дон Йосиф, коли прийшов відбувати свої духовні вправи до монастира в Чіорані, дуже сподобав собі його "Посіщення" та забажав, щоби й инші вірні могли користати із такого хорошого й хосенного твору. Він піднявся покрити видатки печатання і Альфонс згодився видати свій рукопис. Читачі оцінили цю книжечку так як Дон Йосиф і одушевлялись нею. Треба було її щораз наново видавати. Переведено її майже на всі мови. Імберт Турівський каже слушно, що по "Наслідуванню Ісуса Христа", жадного твору не перепечатувано наново так часто як цей.

Звідкиж походить цей надзвичайний успіх, що треває ще й по нинішний день? Звідси, що душа Альфонса, жаріюча любовю до Ісуса, палала жадобою розбудити і в других цю любов, даючи їм пізнати Спасителя та його божественну Тайну.

"Проповідаймо любов Ісуса Христа" говорив він безнастанно. Це найліпший спосіб, щоби

привести до розкаяння бідних грішників. Але як хочемо запевнити їх витреванне в добрім, научім їх щоденно посіщати св. Тайни". Згідно з тими засадами, наш святий, закінчуючи свої місії, лишив по парохіях два середники витревання: щоденну Службу Божу з ранішнім розважаннем, яке відправляти мав священик на голос з народом, а над вечером посіщення св. Тайн, в такій порі, коли люди вертають від своєї праці.

Аж до найглибшої старости божественна Євхаристія осталась для Альфонса осередком його життя, заєдно свіжим жерелом, де його душа залюбки гасила спрагу. Коли мав вже більше як вісімдесят літ, а недуга вязнила його в кімнаті, він не покидав своєї келії хиба щоб удатись перед Пресв. Тайну. У стіп свого божественного Друга нераз попадав у захопленне-екстазу. "О вічна любове" повтаряв "люблю Тебе"! Ті оклики, хоч і як святі вони були, стягали на себе загальну увагу, так, що остаточно о. Вілліані сповідник Альфонса, заборонив йому посіщати св. Тайни. Часто, уведений любовю, старушок забував про цю заборону, виходив з трудом із кімнати та намагався – хоч на дармо – зійти сходами, що провадили до церкви; а потім заливаючись сльезами вертав назад до келії.

Альфонс, любитель і апостол кивоту, був таким самим і зглядом причастя. У тій важній справі виступав як борець вмілий та відважний. З одної сторони він старався – як ніхто другий – про пошану, з якою вірним годиться приступати до небесного Хліба; з другої ж сторони, не забуваючи й про добро душ, кинув сніп ясного світла на закони християнської моралі й побожності: розкрив перед тодішнім християнським світом скарби Божого милосердя й любови, що їх невичерпиме жерело витрискає з євхаристійного Серця. Вже в XVII століттю, св. Франц Салезій розширив дещо ті шляхи, що провадили до святої Трапези. Альфонс боровся за це завзято, а ледяні науки янсенізму тай вперта ревність прихильників тої ереси, ділали його боротьбу ще тяжчою й прикрійшою. Проповідав і сам і другим казав проповідати про частійше причастє, розширював його між народом, заохочував до него. Своєю наукою, якій його висока чеснота давала не бувалий успіх, він стався предтечою цієї загальної євхаристійної побожності, що так розвинулася в XIX століттю і якої ми, головню від часів Пія X, є тепер щасливими свідками.

Свята Церква дала величаве свідоцтво побожності й змаганням святого Учителя, проголошуючи його "ревним почитателем Пресв. Євхаристії та подиву гідним розсадником її почитання". Вона каже також в одній із своїх молитов: "Господи. Ти що зділав блаженного Альфонса вірним слугою й апостолом цієї божественної Тайни, дай, щоб вірні часто до неї приступали та щоби кормлячись нею тут, колись величали її у вічній славі".

XI. Почитатель Преч. Діви Марії.

Альфонс розпочав боротьбу проти янсеністів і вольтеріанів своєю золотою книжечкою "Посіщення св. Тайн". Виданням свого першого великого твору: "Слава Марії", він продовжав цю боротьбу. Бо й чи не годилось йому віддати цю чолобитню своїй добрій Матери, дякуючи їй за стільки добродійств, що він одержав від Неї?

Таж в церкві посвяченій Марії, він стався дитиною Божою через хрещенне. На престолі Марії він зложив був на завсіди свою шляхотську шаблю.

Коли вже мав заснувати свій Чин, Марія явилась йому в катедрі у Фоджії.

Пізнійше ще, в 1745. р., як ми вже про це згадували в тій самій церкві, Марія явилась своєму улюбленому синові, а цим разом в присутности товпи народу. Альфонс проповідав про любов і довіре до Преч. Діви Марії з таким запалом й одушевленням, що здавалось, немов якийсь ангел злетів з неба. Нагло зворушення огортає цю безчисленну товпу: всі очі відвертаються від проповідника, щоби звернутись на Пресв Діву. У срібній оправі, що окружала лице Богородиці, явилась виразно твар благословенної Дівичі, свіжа, рожева, ніжна.

Коли очі всіх вдивлялись безнастанно в це небесне обличє, нечаяно оден ясний луч, відбиваючись від чудесної ікони, перейшов через церкву та спочив на лици проповідника, освічуючи його надземським блеском. Альфонс забуваючи на все, пролебедів кілька уриваних слів: "Моя добра Мати, я твій!... весь твій!" Небавом він попав у святе захопленне і цілий нарід видів, як він з очима безнастанно зверненими на Марію, з раменами простягненими до Неї, піднісся на кілька стіп понад

проповідницю, немов збирався кудись летіти. З грудий двотисячної товпи, що в першій хвилі остовпіла з диву, вирвався одушевлений крик радості: "Чудо! Чудо"! Цей голос, несучись з уст до уст, лунав далеко поза церковні мури й притягав до катедри цілі філії цікавих прохожих. Чуючи цей гамір, монахині одного монастиря, що недалеко був від катедральної церкви, думали, що то певно піднялось якесь народне повстання-революція. З криком прихожих мішався плач, хлипання видців чуда. Мужчини бились в груди, жінки виражали своє розкаяння слезами й стогнами.

Не дивниця отже, що той любимець Марії написав про свою небесну Матір такий безсмертний твір, сторінки, із яких пробивається таке багатство науки, такий горячий жар любови, що гідний був-би якого святого Йоана Дамаскина, Анзельма, Вернарда, Бонавентури чи інших великих почитателів і апостолів Преславної Дівичі.

У золотій книзі "Слава Марії", Альфонс виславляє велич Марії, гідність Божої Матери, так високу, що жаден сотворений розум не зумівби її пійняти. Він запевнює, що слава Марії не лиш є їй особиста, але спільна Синові й Матері; відчував він ту обиду, якою зневажав би Ісуса той, хто понижавби Марію. Син Божий міг мати лиш таку матір, що під кожним зглядом булаб гідна його. Тож Альфонс вміло боронить привілеїв Богородиці, головнож її Непорочного Зачаття.

Головна думка, що її святий виражує в своїм творі ось-яка; Марія це Мати милосердя, посередниця ласки: через її руки переходять всі ті надприродні благодати, що мають бути розділені людям. "Щоби дійти до Ісуса, ідіть через Марію" повторяв він із сучасним собі почитателем Марії, Гріньон де Монфор – тай додавав: "Коли по причині ваших гріхів, ваших злочинів, ви не смілиб уже піднести своїх очей до Ісуса, свого Спасителя, але також свого Судді, йдіть з довірем до Марії, любної матери цього Спасителя тай вашої матери, повної любови й співчуття, адвокатки перед престолом божественного Судді, яка справує цей уряд милосердя. Таке є завдання Марії в ділі відкуплення людського роду. Слідуючи за своїми засадами, Альфонс не проповідав жадної місії без того, щоби не виставив перед очима вірних образу Розп'ятого, жерела всіх ласк та образу Марії, що роздає ці Божі ласки. Місійна проповідь про могутність і доброту Марії була милійша як всі прочі його апостольському серцю: своїх місіонарів він обов'язував до неї; цій то зворушаючій проповіді він приписував поворот до Г. Бога так многих грішників безбожних, закаменілих, що як здавалось не навернуться вже ніколи та яких хиба якесь чудо Божого милосердя могло привести назад до християнського життя.

В каплицях його чина голошено кожної суботи проповіді про набожність до Марії. Коли Альфонс був дома, застерігав для себе цю проповідь, а вірні спішили на неї як на правдивий празник для свого серця і своєї душі.

Так-то і своїми письмами і своїми проповідями цей великий апостол Марії заохочував християн, щоб почитали, молили, любили й наслідували цю небесну Матір.

Він заціплював, ширив як лиш міг засади правдивого слуги Марії. Доказами такого почитання малиб бути: щоденні молитви, піст або якесь инше умиртвленне в суботу, дев'ятиці, що приготавляють свята Марії, прощі на її честь, ношення її параманів і медаліків, відмовлювання вервиці та трох Богородице Діво, що так миле є побожним душам, а спасенне для грішників.

ХІІ. Учений богослов.

Перші письменні твори Альфонса розвинули перед ним нове поле його звання і узброїли його так сказатиб на лицаря Божественного Спасителя, Його Пресвятої Матери та Його Церкви.

Вже через цілу сотку літ одна безбожна секта старалась вирвати Ісуса вірним. Були це янсеністи. Ті фалшиві учителі голосили, що Спаситель не вмер за всіх людей, що деякі його заповіді є неможливі до виповнення, бо він відмовляє своєї ласки кому хоче, навіть душам доброї волі, а це тому, що вони призначені заздалегідь на прокляття.

Ті строгі богослови виступали проти розрішень, які давали католицькі священики, бо казали: не годиться розрішати каянника, заки він цілком не навернувся від кількох місяців, ба навіть від кількох літ. Вони віддаляли вірних від св. причастя, під позором, що до него не досить були приготовані тай що воно ставалось для них більше шкідливе як корисне. У Франції подибувано вже по всім усядам християн, які по десять, по п'ятнайцять разів приступали до сповідальниці, а їх

відправляювано без розрішення помимо їх щирого розкаяння й рішучої постанови поправи. Бувало таке, що молоді, дваццятлітні люди, як слід ознайомлені з наукою своєї релігії, які горячо бажали святого причастя, ждали на дармо, щоби зволено їх до него допустити.

Через це безнадійно строге розуміння християнських обов'язків багато душ остигало в любові до Г. Бога й попадало в релігійну обоятність. Янсєністи приготавляли дорогу безбожникови Вольтерови.

Спротив зглядом янсєністів викликав у деяких богословів напрям надмірної поблажливости, що міг впровадити неабияке рознуздання обичаїв. Треба було найти якийсь середини шлях, стоячи на сторожі прав Бога, не обтяжуючи однак надмірно людської немочи. Начальний настоятель Єзуїтів, Гонзалез, написав до Папи Климента XI. ось так: "Ваші попередники осудили напрям крайної поблажливости, лясизм і напрям крайної строгости, рігоризм. Ви-ж святійший Отче, звольте показати нам правдиву дорогу по середині, що в християнськїм життїу має так велику вартість". Сам Г. Бог дав йому відповідь на цю просьбу, даючи християнському світови Альфонса, що найшов той середини так бажаний шлях.

Тим-то голос святого Альфонса в богословїу моральнім є так міродайний як голос святого Томи в богословїу догматичнім.

Множачи невсипучою, надлюдською працею видання й оборони своєї теології моральної, Альфонс писав дальше і свої твори аскетичні, що не нище були цїнені як його виклади богословські. У своїм "Приготованню до смерти" і в "Дорозі до спасення" він говорить про вічність, про суєту цього світа, про божевілле грішника й мудрість праведника, що запевнює собі безсмертну славу. Але найрадше вертає святий учитель до божественного Спасителя. Дитинству Ісуса посвячує цілий том, що має в собі шістьдесять проповідий і розважань. Другий такий том, це розважання про любов Ісуса в Його страстях.

В тому часі велись між богословами завзяті спори що до того, чи годиться почитати Пресвяте Серце Христове. У своїй "Девятниці до Пресв. Серця" Альфонс заявляє рішучо за почитанням Його, розв'язуючи всякі закиди, які моглиб цьому набоженству противитись. Пізнійше видав свій чудовий твір "Як любити Ісуса Христа", що він сам називає "найхосєннішою із своїх аскетичних книжок".

Альфонс це учитель святих забезпечень. Щоби успішно проповідати любов до Ісуса Христа, він стаєсь невтомимим апостолом молитви й розважання. Цєму так дуже важному предметови посвятив свій твір під наголовком: "Молитва, великий середник спасення" "Все через любов, нічо без молитви" – "Хто молиться спасеться; хто не молиться запропастить себе". Ось дві засади, що заключають в собі духовну науку святого учителя.

В своїй палкій, всесторонній ревности Альфонс не міг забути про особи посвячені Богови. Він написав для монахинь книжку: "Правдива Обручниця", а для духовного поступу священників твір, що він назвав "Ліс" задля правдивої гушавини зібраних там наук.

Ще вісімдесятьлітнім старцем, коли перепрацювання й недуги приковували його до ложа болю, шей тоді Альфонс продовжав свій апостольський труд пером. Безбожні вольтеріани, деїсти розширяли темноти своїми погубними письмами тай заціплювали ними в душах пекольну отрую. З другої сторони галлікани у Франції, йосифіти в Австрії і в Тосканії, феброніяни в Німєччині, підкопували повагу осередка світла, Риму, та намагались заперечити непомильність Папи й позбавити його духовного первєнства. Альфонс працював день і ніч, щоби збити докази деїстів і матеріалістів. Він побідно оборонив католицькі догми проти всіх блудів свого століття; знівечив блудні твердження галліканів, підкріплені ще науками Фебронія. Так мав він честь приготувити вже одно століття наперед великі опрєдєлення Папи Пія IX. і Ватиканського Собору: Непорочне Зачаттє, папську непомильність висшїсть Папи над Собором.

Святий Альфонс надає отже напрям великим подіям свого століття своєю високою святістю, своїм богословським знанням і своїм визначним практичним умом. Ті, що глядять лиш на поступи безвірства, зіпсуття обичаїв та глумливої й розпусної безбожности, назвали цю сумну добу, віком Вольтера. Але коли поглянути на рух спротиву, релігійного противдїлання, коли зважити ті скарги правдивої науки, геройства й святости, нагромаджені помимо шаліючого зла, чи не годилобся радше назвати цей XVIII вік, віком св Альфонса? Учений кардинал Гергенритер не вагається сказати про св. Альфонса, що він в своїй добі мав так великий вплив на життє Церкви, як святий Вернард в XII. століття.

До моральних творів св. Альфонса належать: "Моральне богослов'є" і "Апостольський муж"; його догматичних творів є 9 томів; аскетичних 16 томів.

Рукописи, що їх предложено святій Конгрегації при впровадженні справи проголошення Альфонса блаженным, досягають числа 1813; а його "Моральне богослов'є" в чотирох томах великого формату, числилось лиш за оден рукопис.

XIII. Невтомний місіонар. 1755–1762.

Лишаємо св. Альфонса як ученого богослова, щоби на ново перенестись спомином у його місіонерське життє.

Між його апостольськими працями з того часу, найкращим успіхом увінчалась місія в Амальфі, одним з найгарніших але і з найбільш зіпсованих міст. Альфонс знав, що на ті душі, оголомшені змисловими розкошами, покута зробить більше вражіння як красномовність. Тому, разом з чотирнайцятьма своїми товаришами, почав віддавитись жахливим умертвленням. "Він ледви міг ходити" – каже оден очевидець – "так був покритий колючими залізними ланцюшками". Від того самого свідка, совітника Казанови, довідуємось, що Альфонс уздоровив тоді знаком хреста одну дитину, мучену судорогами падачки. Він розказує також, що одного вечера, підчас проповіді, повторилось дивне чудо з Фоджії. Його палка душа – каже він – линула у горячих, щирх мольбах до Пресв. Діви Марії; нагло, з образу Пречистої, що був на право від проповідниці, вийшов ясний луч і досягнув лиця проповідника. Ми бачили тоді, як він ясніючи радістю, з очима стало зверненими на святу ікону, піднісся на кілька стіп понад проповідницю, немов який серафим, що збираєсь легіти до небес. Щож отже в тім дивного, що така місія мала чудесні успіхи: поправились там рознуздані обичаї, змінились навіть строї; молоді хлопці й дівчата позносили свої гітари, бубни й інші струменти, що їх вживали при своїх грішних забавах, зложили це все на костирі й запалили; на вернулись тоді усі городські розпусниці, а люди, що вже від давен давна жили зі собою в завзятім гніві, погодились прилюдно. Ту місію ціхувало не лиш загальне навернення цього розпусного городу, але й видержання в добрім. Довгими літами ще по тій місії Амальфі славилось – як рідко котре инше місто неапільського королівства – чистотою обичаїв та побожністю.

Реколекції, що їх проповідав святий для студентів неапільського університету, викликали надзвичайні прояви розкаяння, яких годі було сподіватись у такім середовищі; ті молоді академики, слухаючи проповідника, не лиш плакали й бились в груди, але й зовсім змінили своє поступовання, наложивши на себе тверді покути та піддались такому порядку життя, який їм витичив Божий угодник.

Місії й реколекції святого Альфонса викликали правдиві релігійні революції й спричиняли глибокі та тревалі реформи. Так було в Нолі, де він завів многі поліпшення в духовній семінарії й довершив цілковитої переміни; в Гаєті, на просьбу правительства, він запровадив моральність ба навіть сказатиб християнство в однім заведенню, де сотки молодих дівчат проживали в невіжестві й розпусті.

Місії в Салерні й Нолі видали подібні плоди як щасливі успіхи апостольської праці в Амальфі. Одно велике, неждане навернення лучилось підчас місії в Нолі. В тім місті жив оден високий військовий достойник. Походив він із славного роду, але вів життє дуже беззаконне. Одного дня, із людського згляду, прийшов на науку, що була виключно для військових і шляхти. Натхненим голосом, що "крушить кедри й потрясає пустинею" Альфонс розправився в проповіді з закамєнілими душами. Сильне слово місіонаря так перелякало явного грішника, що він мало що не зімлів. Зворушений, заливаючись слезами, побіг до святого, щоби перед ним висповідатись. Навернення його було основне: той чоловік, що до тепер гіршив ціле місто, від місії давав усім аж до своєї смерти як найкращі приміри правдивого християнського життя.

Серед цілого того ряду небувалих навернень і чудесних подій, що стались через святого, найбільш подиву гідним є це, що ті чуда, пророцтва, ознаки великої пошани, є лиш не вбивали його в зарозумілість, але навпаки, побуджували до чимраз глибшої покори. Свідчить про це подія, що лучилась в лютім 1757 р. Альфонс вибрався досить рано в дорогу до телесійського єпископа, Преосвященного Джентіля: хотів з ним умовитись в справі місії в його дієцезії. Коли святий вступив

до передсінка єпископської палати, застав там якогось служачого, що саме замітав підлогу. Спитав отже того слугу чи Владика не мігби його прийняти. Паскаль (так звався послугач) змірив гостя своїми очима від стіп до голови тай не скриваючи лихого вражіння, що на него зробила занедбана, невіголена борода й полатана одіж Альфонса, відповів; "Преосвященний перешкоджені, зачекайте троха, сідайте собі", Святий сів на лавці, а слуга продовжав далше свою працю. Коли минуло вже споро часу, прихожий повторив свою просьбу, щоби його зголосити єпископови. Паскаль сухо відповів: "Вам чого так спішно?" А коли замітаючи дійшов до місця, де сидів Альфонс, відізвався до него грізно: "Чи ви мене не видите? Чому не вступитесь?!" З найбільшим спокоєм Альфонс встав і зробив місце замітачеви. Коли світлиця й передсінок були вже позамітані, Паскаль остаточно рішився піти сказати своєму панови, що якийсь жебрак хотівби з ним бачитись. "Як він називавсь?" спитав єпископ. Слуга вийшов до прихожого, щоби злісно спитати яке його імя. Потім вернув до єпископа й сказав йому, що гість називавсь: Альфонс Лігорі. Сейчас побачив він, що єпископ встав, вбрався спішно, наложив на себе свій нагрудний хрест, вийшов напротив гостя, обняв його з любовію й запровадив з великою пошаною до свого мешкання.

Паскаль спостеріг, що поповнив грубу помилку, тому вибіг, щоби десь сховатись. Треба було довго за ним шукати, заки найшли його більш мертвого чим живого. Щоби перепросити Альфонса, він пішов кинутись йому до ніг. "Друже мій, то нічо" сказав святий. "Іди лиш, приготови каплицю тай послужиш мені до Служби Божої". Паскаль, zarazом завстиджений і очарований такою лагідністю, казав собі, що служив до Служби Божої певно якомусь святому; цим разом він не помилявся. В році 1758. здавалось, немовби Провидінне хотіло отворити святому основателеви й його синам не лиш ріжні околиці в Італії, але й зовсім новий світ. На берегах Євфрату деякі несторіянські племена старались вернути назад до правдивої Церкви й просили о місіонарів. Конгрегація "Розширення віри" звернулася в тій справі до святого Альфонса, а цей радо прийняв то прохання. Написав до Отців і студентів свого Чина: "Широке поле розкриваєсь перед вами. Збіжа на нім вже зрілі, готові під серп. Ще лиш женців дожидають. На вас ждуть ті бідні племена; вони то очима залитими слезами, підносять до Бога свій благальний голос, щоби в Него випросити собі апостолів, а рівночасно й до вас вони простягають свої рамена тай закликають вас, щоби ви вирвали їх із пропасти невіжества, що в ньому вони потапають вже від тринадцять віків".

Сини святого відкликнулись великодушно на цей поклик духовного батька. Мимо своєї шістьдесятки літ, о. Марготта бажав іти закінчити життя в тім далекому краю. – О. Фіоккі і інші дуже гідні отці просили о таку саму ласку. Усі молоді монахи, богослови, схоластики, а навіть новики записались добровольцями на ту далеку чужосторонню місію. На жаль Конгрегація "Розширення віри" зажадала, щоби вони вступили в ряди світського духовенства. А кожний з них готов був радше вмерти, чим позбутись своєї монашої рясни та зречись обітів, зложених Богови і своєму лютому Чинови.

Всежтаки це предложенне Конгрегації не осталося без хісна, бо при тій нагоді показалося яким апостольським жаром палали перші Редемптористи. Правдиві сини святого Альфонса мають бути завсіди готові нести науку св. євангелія у всяку сторону світа, деби і якаби вона й не була. Нині вони розкинені по цілій землі голосять слово Боже навіть в поганських краях Африки та Індій.

XIV Єпископ святої Агати Готів. 1762–1775.

По так трудячим та добре заповненім життю, Альфонс – здавалось – набув уже право до супочинку. Та не так сталося як ждалось: Папа Климент XIII, силою церковного послуху, наложив йому тягар єпископства.

Опорожнився був в тім часі єпископський престол св. Агати Готів. Св. Апостольська столиця найшлася в чималім клопоті, щоби найти наслідника померлому владиці. Не бракло вправді охочих на цей престіл, але й найбільш захвалювані із них не дуже то надавалися на так високе становище. Кардинал Спінеллі піддав Папі думку, вибрати Дон Альфонса Лігорія.

А цей вже перед п'ятнадцятьма літами випросився був від такої чести, коли-то король Карло III, хотів, щоби його іменовано на палермське архієпископство. Його серце, його життя, його особа належали без застереження до Г. Бога та його дорогого Чина. Коли 9 марта 1762 р. повідомлено його

про нове іменування, це видалось йому правдивою карою Божою. Але Климент XIII. не уступив; Альфонс діткнуло це до глибини серця. "Справедливий засуд Божий!" повторяв він, "Бог проганяє мене з Чина ізза моїх гріхів!" Та Папа інакше це розумів: він бажав, щоби новий єпископ задержав титул і права начального настоятеля свого Чина, але щоби в тім уряді заступав його генеральний вікарій.

Святий основатель вибрав на це становище отця Андрея Вілліані. По єпископських свяченнях в Римі, Альфонс вступив до своєї дієцезії; нарід прийняв свого владику величаво, з небувалим одушевленням. Сам вигляд того нового єпископа спрямовував вже його духовних дітей до неба, до Г. Бога: усе на нім було скромне, просте без виставности, з очий його пробивалась пориваюча доброта, а з лица сіяла святість.

Але праведний єпископ мав перед собою дуже тяжке завдання. Його попередник, підчас свого двайцять сімлітного правління показався владику поборним, та бракувало йому рішучости в діланню. Надужиття повтискались усюди, навіть до Божої святині. Треба було реформ, поправи. щоби освятити нарід, Альфонс забрався передусім до освячення духовенства. В тому часі було багато священиків в неапільськім королівстві. На тисяч жителів було щонайменше трийцять священиків; але по більшій часті вони проживали у своїх рідинах а їх свяченича діяльність ограничувалась до відправлювання Служби Божої. Чи всі вони були людьми покликаними до священства Богом і чи лиш Ним самим? А без такого певного звання, як могли вони виповняти як слід священичі обовязки – чесноти?

Альфонс руководився зпершу лагідністю та добротою зглядом тих, що провинились; накладав на себе покути, щоби осягнути їх навернення. Але як такі приязні упімнення не вінчались жадним успіхом, він звертався до строгости, уживав кари. Над неодним із тих священиків зотяжів інтердикт, не один був прогнаний із дієцезії. Хоч і як прикро було єпископови хаятись тої крайности, то завсіди він підпорядковував своє серце обовязкови. Та навіть тоді як приневолений був карати, робив це із здвоєною любовю. "Друже мій дорогий" – казав він до одного священика, якого покута ділала ще більш закаменілим; "то не тебе хотів я карати, але твій блуд. Я люблю твою душу і за всяку ціну хочу її спасти. Думай отже про ту душу та памятай, що є Г, Бог і є пекло". Зворушений так подиву гідною добротою бідний священик застановився над цими словами, вглубився у ті гадки, що йому піддавала віра й вони помогли йому отрястися із своїх пороків. Він цілим серцем взявся до поправи свого життя тай незабаром відзискав своє давнйше становище.

Святий єпископ переслідував так само згіршення вельмож і шляхти. Кинувся лічити всі рани своєї дієцезії, зокремаж богохульство і розпусту. Явні злочинці поховались, розпусники покинули своїх спільників гріха, зухвалі безбожники стали більш обережними в своїм поведенню, а чесні, добрі люди почувались щасливими, що остаточно найшли вірцевого єпископа, який в своїм правлінню зумів, подібно як Господь Бог, получить силу з лагідністю.

Зі собоюж самим Альфонс, хоч знеможений віком тай недугами, обходився з крайною строгістю. Він перемінив свою єпископську палату на монастир вельми скромний та убогий. Ціла обстановка його кімнати складалась зі стола, зробленого з простого дерева, з кількох лихих крісел, з невеликого ліжка з сінником і без фіранок, застеленого звичайним простираном та зовсім зужитим вовняним коцом. Ніколи не хотів він иншого покривала навіть підчас найлютішого зимна. Тоді, щоби трохи загітись, вдовольнявся тим, що накинув на ліжко свій плащ. Харч його був невибагливий та стіл його завсіди гостинний для священиків.

Єпископство св. Агати тішилось дуже добрими доходами; але єпископ уважав ті доходи добром убогих. "Представте собі", писав оден з його товаришів, "що він хотів продати навіть свій повіз, щоби міг роздавати ще більше; та ми подбали вже щоби не допустити до цього. Що правда, в цім краю царить убожество, про яке годі мати поняттє. Відколи рознеслась вістка, що Преосвящений розділює милостині, маємо тут безпереривну процесію жебраків, не вчисляючи тих просьб і запомогу, що спадають з усіх сторін немов рясний дощ". Не оглядаючись надто на ради второпности, милосерний єпископ не так боявся через помилку дати таким, що властиво не потребували помочи, як відправити з нічим правдивих бідаків. Свої дні він радо закінчував відвідинами хорих. Його любов уміла вишукати таку нужду, що скриваєсь, а якій годі помогти інакше як тайними милостинями.

У своїй дієцезії Альфонс з батьківською печаливістю займався питомцями-богословами, яких називав родиною свого заслання. Залюбки помагав тим будучим священикам до поступу в побожности й науці, брав участь в їх сходинах і прислухувався їх співови, заглядав навіть нераз до

семинарської кухні, бо хотів, щоби його "діти" добре відживлялись: на свята, празники посилав своїм дорогим питомцям ласощі, які спроваджував не раз аж з Палерма.

У цього єпископа, так строгого для себе самого, завжди готового боротись з гріхом, була велика душа, свято любляча, невичерпима у своїх засобах для добра ближніх.

XV. Добрий Пастир.

Великим середником духовної обнови й освячення душ це парохіяльні місії. Вже від початку своєї єпископської діяльності Альфонс запросив до себе кілька місіонарських дружин, вибраних із різних монаших чинів. Щоби нікому не дати навіть найменшої нагоди до підозріння, будьтоби монахи його чина підглядали що діється в парохії, він ніколи не звертався в справі місій до оо. Редemptористів.

Коли його дієцезія була вже так підготовлена місійними проповідями, святий розпочав пастирські відвідини, щоби познакомитись із своїми овечками в кожній парохії.

Дієцезія св. Агати лежала в горах Абрुццях; вона числила 40 тисяч душ, що в неапольськiм королівстві на той час представляло вже велике число.

Альфонс вибрався в дорогу в маю 1763 р. Ціла його дружина складалась з головного вікарія, одного каноніка, брата Роміто й одного служачого. Не було в него карити ні коний: єпископ їхав на винаймлені до цього ослі, а відбуваючи подорож молився та радо розділяв милостиню бідакам, що їх зустрічав по дорозі. Щоби пособляти його праці, покутничі знаряди: залізні, колючі ланцюшки та кнут, що ним він бичувався, товаришили йому за-єдно у тих пастирських мандрівках. Єпископський слуга возив зі собою мішок, який з приходом на якусь парохію наповнювано соломною і старенький влади́ка простягався на тій твердій постілі, замість шукати відпочинку на вигіднім ліжку, що звичайно готове ждало вже на него.

Прибуваючи до якоїсь місцевости єпископ збирав на́рід в головній церкві і заповідав повний відпуст для всіх тих вірних, що підчас пастирських відвідин приступлять до св. тайн. Першого дня правив архієрейську Службу Божу, а на другий день зачинав духовні вправи для народу і сам проповідав велику проповідь. Пополудни згромаджував дітий на науку катехізму та приготівляв їх до миропомазання. Так проповідав він правдиві реколекції і дітям і дорослим. На закінченне, щоби успіх цієї праці вдержався тревалим, засновував побожні бра́цтва – товариства для різних верств суспільности. Усував і казав палити всякі "богомази", образи невдачно виконані або почорнілі через час як рівнож струпішілі статуї. "Коли якийсь образ" – казав він "не розбуджує в нас чувства побожности, тоді радше треба його усунути з перед очий. Всеж таки, щоби не дразнити релігійних почувань мешканців міста Фрассо, що з великою набожністю почитали одну статую Преч. Діви, чорну й безобразну, він пощадив ту статую, хоч передтим назначав вже був її на знищення.

У своїх пастирських мандрівках, святий єпископ не міг забути за хорих, убогих та за інших терплячих членів Ісуса Христа. Відвідував найнужденіші родини, справляв ліжка тим, що їх не мали, роздавав одіж та значні не раз суми гроша, головню таким особам, яких голод міг пхнути до проступку або вкинути в розпуку. Ходив по хорих, потішав їх, спомагав своїми милостинями, коли бачив їх в потребі та поручав їх опіці душпастирів, заохочуючи, щоби помагали їм своїм старанням та датками.

Милосерде і посвята Альфонса найшли широке поле до ділання в зимі 1763 на 1764 р. Він предсказав був, що за кару за вольтеріанізм, який втискався до неапольського королівства, Господь зішле на цей край страшений голод. Дійсно година кари вибила. Столиця дуже потерпіла, з голоду зродилась пошесть. Нарід попав в розпуку, здичів, кинувся до грабіжи й жотрстокостий; власти, заскочені несподівано показались безрадними. У святій Агаті, єпископ зібрав був припаси живности, доби помагати бідним у лютих днях, які він предсказав. Не лиш нуждарі але й заможні люди звернулись до нього за помічю. Чотири до п'ять соток людей приходило щодня перед єпископську палату, просячи навколішках ради Бога кусника хліба. "Давайте", говорив Альфонс, "давайте всім; ці люди жадають лиш того, що їм належиться".

Це щоденне розділюванне вичерпало досить скоро його запаси. Альфонс випорожнив свою мошонку тай потім затягнув ще позички й довги. Випродав всякі дорогоцінності які мав, навіть свій

нагрудний хрест. Виступив рішучо проти глитаїв та лихварів: таким чином ціна хліба в його дієцезії піднеслась значно менше як в прочих частих королівства, помимо того і тут під впливом голоду діялись жажливі події. Одного ранка розярена товпа кинулась на урядника, якому повірено було розділювання живности, бажаючи його вбити. Цему вдалось вихопитись та схоронитись в єпископській палаті; ворохобники прибігли й обступити її зі всіх сторін. Єпископ вийшов напроти них та голосно промовив: "Як що хочете жертви, ось я, беріть мене!" – "Ні, ні" – ревіла товпа – "нам треба того урядника, що морить нас голодом на смерть!" Це оскарження було зовсім несправедливе. Альфонс оборонив невинного та виратував його від смерті. По кількох днях святий єпископ мав до діла з неапільським правительством, яке вислало до Агати відділ кінноти, під позором приборкання ворохобні. Альфонсови вдалось виєднати відкликання цих жовнірів, яких присутність лиш роздражнювала ще більше товпу. Та це був вже останній акт тої драми. Довози живности із заграниці та краший урожай надходячого року облегчили загальну народну нужду.

XVI. Новий Йов.

Альфонсови було вже шістьдесят вісім літ. Від давна вже тіло його було знеможене всякого рода недугами. А душа його терпіла ще більше як тіло. З болем серця приглядався він зростаючому напливови злих книжок до Неаполя.

Беззаконне, безправство ставало з кожним днем зухвалійше: царі-володарі намагались понизити папство й єпископат та в тій цілі переслідували їх завзятих оборонців: оо. з Ісусової Дружини. Альфонс виступав проти цієї нелюдської безоглядності, з якою вкидано Ісусовців в тюрму та запроторювано на заслання. "Навіть тирани, самозванці", писав він, переслухують обвинувачених перед засудом; самих лиш Ісусовців засуджуєсь без переслухання". Коли, в 1773, під напором бурбонських дворів, Климент XIV. зніс чин Ісуса, єпископ св. Агати почувався незвичайно пригнобленим та довго заховував цілковиту мовчанку. "Бідний Папа" зітхав він пізнійше, "щож міг він иншого зробити?" – тай додавав: "Хоч би лиш оден одніський Ісусовець остався на світі, він вистарчивби, щоб наново здвинути свій чин".

Святий єпископ перестерігав володарів, що стреміли до знищення Ісусовців, а тим часом позволяли свобідно розвиватись темній секті вільномулярів, фрамасонів. "Королі, – говорив він, "не досить уважають на це. Запізно прочуняються вони із свого нещасного недбалства. Фрамасони беруться нині до Г. Бога, та незабаром візьмуться до своїх володарів."

Ледви прогнано Ісусовців, як почали ходити нові сумні чутки: "З оо. Редемтористами" – як говорено – "те саме має статись що з Єзуїтами". Оттакі поголоски пускали їх вороги в нарід. Двох впливових мужів сприялось згладити з лица землі Чин Пресв. Відкупителя: Були це барон Сарнеллі і Маффеї. Вони виточили Чинові процес, щоби доказати його неправне істнування. Як що вони вигралиб цей процес, була це смерть для Чина в неапільським королівстві. Вже від 1752 р. святий основатель робив всякі можливі заходи в небі й на землі, щоби виєднати у королівського правительства як не цілковите затвердження Чина, то бодай якесь признание своєї установи. Ті заходи довели хиба до цього, що правительство яко-такто терпіло Редемтористів: обіти, правила монаших чинів непокоїли чомусь "власть имущих" а навіть самого монарха, помимо того, що був віруючим незлим християнином.

Сарнеллі і Маффеї думали, що вже вдалось їм зловити добичу. Був це отже для них немов удар грому із ясного неба, як вони дізнались, що єпископ св. Агати удався до Неаполя помимо своєї задухи, свого болючого гостця та инших недуг, що так страшно мучили його тіло. Вони попросили о відложення процесу на пізнійше; бо сама поява Альфонса задля загальної пошани, яку він збуджував в кожного своїм виглядом, запевнювала йому побіду в процесі.

Альфонс, зі своєї сторони продовжив свій побут в столиці понад два місяці. Він виступив проти тої проволоки, якої домагались його противники та зажадав негайної розправи. На разі, вижидуючи її піднявся апостольських праць та проповідий.

Святий проповідав девятницю перед Успеннем; вона, як каже оден дуже поважний свідок, – причинила більше навернень як десять місій. Високі духовні достойники, учені й простий нарід, неапільські візники, "ладзарони," усе бігло, тиснулось на його проповіді: всі просили, щоб ще довше

проповідав, щоб їм ще голосив слово Боже.

Вкінці, 11.вересня 1767. Альфос удався до суду. Але на розправу не явився ніхто із обвинувателів. Оба головні противники втікли з Неаполя а адвокати також не показалися; оден лиш з них відважився прийти, але на те тільки, щоби заявити, що не сміє виступати проти такого єпископа, якого ціле місто уважає святим.

Це була перемога, триумф Альфонса. Але співбрата святого зі страхом питали себе, що буде з їх чином коли не стане святого. Так приходилось їм жити у вічній непевності тай побоюватись з кожним днем своєї загибелі.

Тимчасом святий не лиш на душі але й на тілі терпів як правдивий мученик. По чотиролітнім побуті в св. Агати, лікарі зобов'язали його віддихнути свіжішим воздухом Аріендза, що було найважливішим містом в його дієцезії. Там він прожив ще дев'ять літ як єпископ. Помимо своїх недуг вкривав себе колючими ланцюшками, заховував строгий піст та обтяжував себе працею, молитвами, розважаннями: зобов'язався обітом не тратити ніколи ані мінутки часу і той обіт свій виповняв точно через цілих довгих п'ятдесят літ.

Але це надмірне перетяження спричинило у праведного старця дуже болючу нервову хворобу. Шия його зігнулась, скорчилась так, що годі йому було випростувати голову: через це його борода із своїм твердим волосом приперлась щільно до грудий, видовбуючи в них велику рану, що розкривала їх майже до кости. Показалось незабаром трупішнє кости, що вдалось однак припинити лікарською штукаю. Посеред усіх цих болів хорий оставався послухний лікарям та милий, лагідний для свого оточення. "Ісусе мій", говорив він, "я хочу терпіти так як Ти собі цього бажаєш; дай лиш мені терпеливості. – Одна година терпіння варта більше як усі скорби землі."

Цей паралітик, зломаний, скорчений на своїм невеличкім ліжку, він, що через два роки не був в силі відправляти Служби Божої, молився, працював день і ніч.

Оточений був книжками, які переглядав, послугуючись ними до укладання нових своїх творів. А їх написав він чимало в тім часі; між іншими вийшла тоді з під його пера та знана книжка: "Як любити Ісуса Христа". Рівнож продовжав він дальше свою боротьбу з матеріалістами і ворогами папської влади.

Життя цього старця, оборонця Церкви було цінне. Господь хотів продовжити його ще на сімнадцять літ, тих літ вправді болючих, але за те тимбільше плодovitих.

XVII. Послідний шлях. 1774-1787.

22 вересня 1774 р. помер над ранком папа Климент XIV. При його конанні сталась надзвичайна подія, про яку довго і дрібничково розтравлювано в канонізаційнім процесі св. Альфонса. День перед тим, як подають найповажніші свідки, Альфонс, по відправі Служби Божої, кинувся умучений на свій фотель: там остав неповоротно, не вимовляючи жадного слова. Слуги, занепокоєні тою неповоротною й мовчанкою, побігли до генерального вікарія. Цей прийшов, переконався про стан безвладности Преосвященного та заборонив його будити. На другий день рано, Альфонс оставав дальше в тім самім положенні. Аж коло сестої години він задзвонив у дзвінок та заповів, що хоче правити Службу Богу. Слуги цікаві прибігли з поспіхом. "Чому так всі тут позбігались"? питає здивований єпископ. "Ах Преосвященний!" відповідають йому, "таж ви вже другий день нічого не говорите, нічого не їсте, не даєте ніякого знаку життя". "То правда" каже єпископ і ви певно думали, що я так глибоко спав; ні, ні: я був коло Папи, у послідних хвилях його життя". Пізніше показалось, що дійсно Папа віддав свого духа власне в тій хвилі як Альфонс прийшов до себе по тім довгім сні.

По пильних нарадах в конкляве вибрано Пія VI Христовим Намісником. Новий Папа згодився остаточно, щоби єпископ св. Агати зрікся свого уряду; надармо приходилось Альфонсови просити о це його двох попередників. "Сама його присутність" казав бувало Климент XIV "вистарчає, щоби вдержати всіх при своїм обов'язку". Піп VI. змилосердився над тим старушком, знеможеним терпіннями й недугами. 17. липня 1775 р. дозволив йому вернути між своїх до Ночери. Хоч як тяжкий тягар зсунувся Альфонсови з рамен, всеж таки з болем серця розлучався він із своєю дорогою дієцезією. Та рівнож і його духовні овечки заявляли йому всякими способами свій смуток тай жаль

іzza його відїзду. А убогих, то вже годі було потішити; вониж розуміли кого тратять.

На звичайнім, простім возі виїжджав єпископ з двома товаришами подорожи та зі своїми скромними річами. Мандрівка ця тревала лиш оден день. Около полудня Альфонс задержався в Нолі. Множество цікавих збіглося тай окружило святого. Між ними був оден, що звався Михайло Бранчія; він, наслідком тяжкої очної недуги попав у цілковиту сліпоту. Нещасний цей каліка благав святого, щоби зробив рукою знак хреста на його очах. Тронутий співчуттем, Альфонс вислухав його просьби і сейчас очі йому отворились: в одну мить Бранчія став зовсім вилічений із сліпоти. В Ночері, духовні діти св. Альфонса привітали його піснею: "Тебе Бога хвалим". З усіх усюдів, хто міг спішив заявити йому свою пошану й любов до нього. Згодом цей наплив відвідин дещо зменшився, Тепер святий заглибився в усединенне, так миле його серцю. "Богу дякувати" писав він до одного із своїх монахів "я знов в Ночері тай здаєсь мені, що я в раю . Праведний вісімдесятьлітний старець не втратив нічого із творчої сили свого талану. Він видав ще кілька догматичних творів і вкінці появилсь послідне виданне його "Морального Богословія".

Святий відшельник і апостол не сподівався навіть який ще хрест мав звалитись на його рамена, може найтяжчий з усіх попередних.

В 1767 р. два завзяті вороги Чина не відважились були виступити проти нього, застрашені присутністю святого. Але тепер - думали – не треба було вже їм числитись з Альфонсом; він вже майже не існував: тіло його було винищене терпіннями: оставалось йому ще тільки його серце, щоби любити Г. Бога, його душа та його талан, щоби бути ще апостолом через молитву та через умову працю. Тануччі розпочав на ново процес, перерваний в 1767 р.; оден з найвизначніших правників доказував, що оо. Редемптористи, то були лиш поперебирані Єзуїти.

Зажурились співбраття св. Альфонса, а він їх потішав як міг: "Г. Бог могутнійший як Тануччі" говорив він. І дійсно, Тануччі заки вдалось йому знищити Редемптористів, втратив своє становище й пішов у відставку. По його упадку, у вищих правительственных кругах проявився зворот в користь Чина. 21, серпня 1779 р. чотири існуючі вже монастирі Чіорані, Ночера, Капозеле, Ілічето діждались нового затвердження: їм дозволено піддатись під власть одного загального настоятеля, та мати виховні дома, щоби запевнити собі доплив нових сил.

Альфонс ще раз уратував свій Чин перед руїною: його висока святість, його загальнознана праведність зневолювала кожного до пошани. Але монаше правило його Чина, затверджене Папою Венедиктом XIV. не мало ще затвердження королівського, а це наражало молоду установу на нове нещастє. Треба було отже чим скорше старатись о затвердження Правил державними властями. Цю важну справу поручено двом отцям: Майоне і Чіміно.

Переговори тягнулись довго. "Не уступайте ні на крок з того, що є суще нашому Чинови" – наказував святий основатель. Таке побоюванне немов вразило отця Майоне. Він зажадав, щоби св. Альфонс і всі прочі співбраття здались на него з повним довірем.

Та показалось, що на таке довіре цей монах не заслугував. Він дав собі накинути якесь нове ніби правило, перекручуючи зовсім це, що затвердив був Папа. Тим чином зношено обіти, а на їх місце впроваджувано відповідно уложену присягу.

Цей поступок стрінувся із загальним осудженням співбратів. Майоне і Чіміно виступили із Чина. Та на жаль! між Редемптористами, що поселились були в Папській Державі, найшлося двох людей ще шкідливіших як Майоне: були це Франц де Паоля і Леджіо. Вони удались до римських канцелярій, а навіть до самого Папи, щоби – як казали –зберегти Правило, затверджене Венедиктом XIV. В дійсности однак ходило їм о це, щоби розірвати Чин. І справді, це їм вдалось. Папа Пій VI. осудив отців з неапільського королівства і відібрав їм усі привілеї. Таким робом і Альфонс попав в цю неласку; для святого старця була це найболючіша мука в цілім його життю. "Папа так хоче", повторяв він – "благословен най буде Господь Бог!" Але тогож таки дня, діявол підсунув йому страшенну покусу розпуки. У своїм горю, Альфонс кликав голосно своїх співбратів на ратунок. Вкінці вдалось йому перемогти цей пекольний наступ і він, хоч зломаний болем, але згоджуючись з волею Божою, прийняв свій засуд і тішився жити так хочби й до смерти, якщо Г. Бог цього хотів.

Богато терпів Альфонс. Та Господь Бог, допускаючи на него це терпінне та ще й інші внутрішні муки, всеж таки не щадив своему слугі і своїх надзвичайних ласк: дару вглядати в серця людей, захоплень, чудес та пророцтв. Між иншим він предсказав, що його Чин на ново зединиться, розвинеться й процвататиме. Власне в тому часі, в р. 1784. вступив до новіціату в Римі Климент Марія Гофбауер, той святий муж, що мав розширити Чин Пресв. Відкупителя поза Італією та

Альпами.

Альфонс міг отже спокійно вмирати. Його справа була в руках Г. Бога і так любі йому Пресвятої Богородиці.

Літом, 1787. р. сили святого, вже і так вичерпані, підупадали щораз то більше. Ще лиш щоденне причастіє покріпляло його і він ждав на него кожного ранка із святою нетерпеливістю. 31. липня, внавечере його блаженної смерті, зачалась боротьба його передсмертного конання; нагло він отворив свої очі і почав вдивлятися неповоротно в образ Пречистої Діви. Його лице зарум'янилось; очі запалали якимсь надземським огнем; здавалось: немов якась невидима, непереможна сила причаровує їх до себе. В тій самій хвилі небесний усміх на устах прояснив його лице в любовне зітхнення видобулось із грудий. Було це захоплення, що тревало майже чверть години. Потім це скінчилось: він знов попав у стан умучення: очі примкнулись, лице поблідло.

Незабаром таке саме явище повторилося, ще другий і третій раз.

1. серпня, в полудне, з ударом дзвону на "Ангель Господень", спокійна і погідна боротьба передсмертного конання увінчалась переходом праведної душі Альфонса у вічність.

XVIII. Прославлення.

Святого не поклали ще в гріб, а вже Господь прославив його, проголосив святим і то устами кільканайцятьмісячного ледви дитяти. Маленький Йосиф Фуско умирав ізза великої горячки, що палила його вже від десяти днів. Одна з його тіток, руководячись правдиво героїським довірем, взяла вмираюче хлопця на руки і помимо плачу родичів, пішла з ним до тлінних останків Альфонса. Там приложено дитя до лица помершого. Сейчас воно відзискало свою силу, стало зовсім уздоровлене та вернуло пішки домів. На другий день, його стрий, що був священиком, показав йому образ святого старця. Хлопчина дивився через кілька хвилин на цей портрет, а потім притиснув його до своїх уст й до чола та почав кричати радісно: "Альфонс в небі! святий в небі!" До тоїж хвилі той хлопчина ніколи не бачив святого, а ще дивніше при тім це, що то були перші слова, які він зумів вимовити в своїм життю.

Чуда множились на могилі святого. Церковні достойники і вірні почали робити заходи у Пій VI., щоби Церков проголосила його святим. Папа, що зведений Леджієм, полишив був Альфонса в неласці, оплакував тепер свою похибку та з роком 1796. розпочав справу проголошення його святим. Але треба було ще перевірити пильно численні твори й письма святого. Була це чимала праця й вона потривала кілька літ. Аж 18 мая 1803 р. Пій VII заявив урядовим рішенням, що в творах Альфонса нема нічого, що заслуговувало б на якийсь закид, опрокинення або цензуру.

Альфонса проголошено блаженным 1816 року, а 26.V.1839 його зачислено до ряду святих.

Надзвичайні похвали, що їх Папи, єпископи та учені богослови не щадили для науки св. Альфонса, зростаюча повага його морального болословія, подиву гідне розширення його творів аскетичних і догматичних, великий вплив, що ті письма мали так на душі вибрані, посвячені Богови, як взагалі на вірних усіх верств суспільности, усе це ввєднало нашому святому ще нове сяєво слави, авреолу Учителя Церкви. На просьбу 803 єпископів, і інших церковних достойників, 25 архимандритів різних монаших чинів та всіх членів св. Конгрегації Обрядів папа Пій IX, 23. марта 1870 р. проголосив св. Альфонса Учителем св. Церкви.

Велика набожність святого зглядом Пресв. Тайни Евхаристії і Пречистої Діви, діждалась славної нагороди. Папа Лев XIII. передав синам св. Альфонса в посідання церкву св. Йоакима, осідок архибрацтва Євхаристійного Серця. Ця набожність, що до неї так заохочували послідні Папи приносить чудові плоди серед побожних душ і з Риму розходить ся на весь християнський світ. — Ще в 1866., Папа Пій IX віддав Редемптористам чудотворну ікону Матери Божої Неустаючої Помочи з завданням голосити й ширити її почитання по цілім світі; миле це й легке для любителів Марії завдання увінчалось найкращими успіхами.

Довго ще дух янсенізму, галліканізму й йосифінізму противився науці святого Учителя. Але Альфонс побідив на всіх відтінках тої боевої лави так щодо догми як і моралі. Можнаб сказати, що найважніші опредєлення – дефініції Папів XIX віку були вже підготовані ним у великій части. Оден протестантський письменник не завагався написати, що новий Учитель церкви, винесений

Ватиканським Собором до такої висоти, став – нарівні з св. Томою Аквінським – тим мужем, що його наука має найбільший вплив на католицьку Церкву.

Вільнодумці, прихильники угоди між безумовним обов'язком і надмірною свободою, п'януть Альфонса клеймом строгости, неуступчивости. Ми ж відповідаємо, що наш святий Учитель, це душа велика, сильна, права, любляча. З любови до Г. Бога й до душ, він є строгий зглядом нагод до гріха, подібно як добрий батько, що хоче віддалити отрую від уст свого дитяти. Після науки Альфонса, сповідник повинен бути зручним лікарем душ: не сміє їх знеохочувати, відстрашувати; щоб уздоровити ті хорі душі він має уживати не лиш таких ліків, що гоять, лічать рани, але й таких, що то запобігають лиху, захищають перед будучими недугами; годиться йому з великою любов'ю відноситись до хорого, але з завзятою рішучістю забиратись до нищення його хвороби, головню, коли ходить о лихі налоги, о поновний упадок в гріх.

Альфонс, знаменитий мораліст, коли хоче вирішити як в якимсь данім случаю совісти належить поступити, оглядає цей случай всесторонно. Остаючись завсідни вмілим правником, він пильно розважає всі ті обставини, що моглиб або зовсім оправдати каянника або зменшити його вину: як прим незнання, пересуди, яких годі було позбутись, хибне виховання, блуди одідичені в спадщині. Він є вируzumіляй для людей з лихим, слабим образованием, більш вимагаючий він для таких, що грішать помимо світла, яке одержали в релігійнім вихованню; а вже зі святою строгістю відноситься до душ вибраних покликаних до совершенства, щедро обсіпаних Божими ласками.

Одного дня відвідали старенького Альфонса два єпископи: авеллінський і гаєтанський. "Як проживаєте, як маєтеся?" спитав його оден із них. "Оттак як той чоловік, що незабаром має стати на страшний Божий суд" – відповів святий, а в словах його пробивався такий жах, що оба владики аж задрожали з перераження. Єпископ гаєтанський спитав ще його, чи не мігби йому висвідчити якої прислуги. "О так" – сказав святий: "ви мешкаєте недалеко від монастиря Капуцинів. Будьте так добрі, скажіть отцєви Йосифови Аггероля, щоби був менше строгий зглядом бідних грішників. Він відстрашує їх, знеохочує та віддаляє від Г. Бога. "Преосвященний" сказав йому на те авеллінський єпископ; "я вас не розумію. Коли ходить о вас самих, ви плачете, дрожите зі страху перед Божим судом, а коли розходиться о грішників, ви хочете, щоби їм проповідати довіре на Боже милосерде". Оттакій- то дійсно наш святий: любов і доброта для других, а строгість для себе самого.

Та не лиш своїми творами, письмами продовжає св. Альфонс свою місію на землі. Він лишив монашу родину, яка нині числить понад пять тисяч членів, що розкинені по всіх частях світа.

XIX. Судьба Чина св. Альфонса.

Нині Редemptористи у всіх п'ятих частях світа працюють для спасення душ тими засобами ревности, що їм лишив в спадщині св. Основатель. 23 провінції з 13 віцепровінціями укріплюють і розширяють царство Ісуса Христа. В тій цілі члени Чина майже по цілім світі проповідають місії, духовні вправи для осіб з ріжних верств суспільности, реколекції в монастирським уєдиненню для священників та світських людей. Поле ділання Чина Пресв. Відкупителя остаючись що до якости таке саме як за часів св. Альфонса, значно поширилось в новійшій добі. Підчас коли старші провінції чувають над збереженнем святих звичаїв - передань з перших часів Чина, молодші їх сестри одержали від Божого Провидіння чудесну прямо силу розвитку й поширення своєї діяльности:

Австрійська провінція, основана зараз по блаженній смерті св. Климента, ця мати-провінція всіх прочих, що повстали поза межами Італії, висилає своїх місіонарів до Данії!, намагаючись вже від ряду літ зорганізувати католицьку церков в тім краю, де перед їх приходом католицизм був знаний лєдвиз імені.

Французькі Редemptористи працюють не лиш у своїй вітчині, проповідаючи місії по селах і містах Франції; крім того вони вже більше як пів століття трудяться у республіках Полудневої Америки, що лежать над берегами Тихого Океану: в Колумбії, Еквадорі, Перу, Болівії і Чілі. У цих величезних краях живуть тисячі Індіан, що по найбільшій части темні й позбавлені священничої помочи; та не бракує їм живої віри й доброї волі. Скоро лиш дізнаються що десь має бути місія, збігаються з далеких околиць, щоби послухати того "земського Христа" (так називають вони місіонара). Отці голосять їм проповіді звичайно під голим небом, потім сповідають їх, причащають,

вінчають, хрестять дітей, миропомазують, а вкінці серед плачу цих бідних людей покидають їх, щоби продовжати свою апостольську мандрівку крізь широкі пусті американські степи.

Німецькі Редемптористи запопадливо трудяться у своїй вітчизні, а крім того о скільки їм сил вистарчає, несуть слово св. євангелія в Бразилію й Аргентину, де так дуже дошкулює брак священиків.

Голяндські Редемптористи збирають вельми потішаючі плоди своєї апостольської праці, приміненої до вимог наших часів. У великих містах, в тих осередках фабричного, робітничого життя, буває таке, що робітники відвикають зовсім від церкви, не ходять на жадні богослуження; навіть у так благословенний час як св. місія годі їх стягнути до Божого дому. Що би зарадити цему лихови, голяндські Редемптористи зважились на ось яку пробу: В робітничих дільницях якогось міста винаймають собі 2–3 тижні кілька саль, що звичайно служили на якісь представлення чи забави. Там вони уряджують собі на той час каплиці, туди запрошують людей з тої дільниці й проповідують їм місію. Таким чином ті на борзі построєні каплиці стали для многих, многих, душ місцем їхнього навернення.

Вже від 50 літ голяндські Редемптористи жертвують свої услуги прокаженим в Сурінам, стаючись добровільно товаришами їх неволі. Самому Ісусови Христови віддають вони прислугу в особі тих нещасних людей; Йому й платять вони свою данину любови крівавими жертвами, що ця страшенна, заразлива хвороба виринає із їх рядів. На тім то лані терпінь і геройської самопосвяти зібрав для себе обильне жниво заслугу своїм святим життям преподобний Отець Дондерс, якого, як сподіємось небаром Церков почитатиме на своїх престолах.

Ірландським Редемптористам припала честь впровадити Чин св. Альфонса в Австралії, Новій Зеландії і на Філіпінах.

Американські Редемптористи, найчисленніші в Чині, причинились чимало до зорганізованя тої американської Церкви, що тепер жиє таким сильним, здоровим життям. Тій Церкві вони дали одного єпископа, преподобного о. Наймана, що в святости життя не уступав великим святим владикам перших віків християнства. Його то мабуть також незадовго католики почитатимуть у своїх церквах як першого американського святого.

Канадйські Редемптористи, на виразне жаданне св. Столиці поселились в Гусе, головнім місті Аннату, щоби там новим християнським громадам допомогти своїми апостольськими працями і місіями, духовними вправами та реколекціями для священиків.

Еспанські Редемптористи, що розвивають свою місіонарську діяльність в Китаю, одержали від апостольської столиці поручення, оснувати для Китайців новий чин місіонарів, зовсім подібний до Чина Пресв. Відкупителя.

Польські Редемптористи зорганізували цвітучу провінцію у своїй вітчизні, де з кінцем 18-го століття, наступ вольтеріанізму знищив був діло св. Климента.

Але між усіма провінціями Чина найплодовитшою й найсильнішою в розрості без сумніву провінція бельгійська. Вже майже від сотки літ, то зн. від засновання провінції, поступають в Бельгії місійні праці, питомі Чинови, з однаковою певністю так серед Вальонів як і Флямандців, так по містах як і по селах. Нераз ще лучаєсь тепер, що ціла дружина місіонарів, як то бувало за часів св. Основателя, 30- 40 Редемптористів разом, вибираєсь на євангельську виправу до якогось великого міста. По своїм приїзді, місіонарі розходяться по різних мійських парохіях і там через яких 2–3 тижні проповідують по церквах великі вічні правди. Реколекційні доми Редемптористів через цілий рік заповнюються ревними християнами, що спрагнені того кількадевного духовного уєдинення. Духовні вправи, уділювані ріжним верствам суспільности ширять між бельгійським населенням аскетичні засади св. Альфонса.

Бельгійська провінція стала розсадником многих інших провінцій. За її почином засновано Апостольську Префектуру в Конго, де по 30-літній праці Редемптористів розцвилось гарно християнське життя серед тамошних муринів. Ті новонавернені християни визначаються головню своїм набоженством до Пресв. Євхаристії й до Матери Божої. Вийшли з поміж них вже навіть священики й монахи. Многим із них зараз по наверненню прийшлося перетерпіти жорстоке переслідування за нову віру. Під цю пору трудиться там 50 Редемптористів, що намагаються освободити долішню часть Конго із оков поганства й протестантської ереси та зискати її для католицької Церкви.

Бельгійські Редемптористи працюють також в Антилях, що по більшій части є заселені

неграми, привезеними колись з Африки. Ізза великого браку священників світських, тамошний єпископ (звичайно Редемпторист), що мешкає в місті Розо, не має до духовної обслуги своєї дієцезії інших помічників крім отців власного Чина. Із Розо ці священники роз'їздяться по парохіях з духовною потіхою до тих опущених душ. З головного монастира безнастанно спішають гуртки місіонарів – одні в сторону гваделупського острова, інші до республік Куба й Гайті. Цей послідний край можнаб сміло назвати "краєм Матери Божої Неустаючої Помочи", бо його мешканці надзвичайно почитають свою небесну Царицю під тим іменем. Духовна праця між ними, маючи на собі очевидне благословення Пречистої Богородиці, вінчається надзвичайними успіхами.

Але найбільш оригінальною є апостольська праця бельгійської провінції між Українцями, греко-католиками в Канаді і Галичині. До ньої Боже Провидінне покликало Чин Пресв. Відкупителя в 1904 р. Пр. о. Деляре, бельгійський Редемпторист, що працював між виселенцями в Канаді, бачив крайну духовну нужду Українців, греко-католиків, що виємігрували були з Галичини. Причиною цього їх сумного положення був великий брак священників грецького обряду латинські ж священники й місіонарі не могли їм допомогти, бо з одної сторони не знали їх мови, а з другої сторони самі Українці, сильно привязані до свого гарного рідного обряду, сторонили від латинського духовенства. Бажаючи за всяку ціну допомогти тим опущеним душам, о. Деляре вивчився української мови, а від Апостольської Столиці вистарався о позволенне перейти на стало з латинського обряду на грецький і вже як греко-католицький священник почав свою працю між галицькими виселенцями. За його приміром послідували й інші бельгійські отці і таким чином повстав на канадійській землі в Йорктоні перший монастир оо. Редемптористів грецького обряду. Помимо початкових труднощів, ця перша проба вдалася Українці віднайшли на далекій чужині свій рідний обряд і почали горнутись до своїх отців, подивляючи їх самовідречення й посвяту.

Та це був лиш перший крок. Підчас єпископської візитації в Йорктоні, в р. 1910. Ексцеленція Галицький Митрополит А. Шептицький, бачучи які успіхи досягнули бельгійські місіонарі завдяки тому цілковитому приміненню себе до східного обряду, забажав, щоб вони і в Галичині заклали такий монастир свого Чина. Таким робом хотів запевнити тревалість цього оригінального підприємства, опираючи його на твердій основі в старім матірнім краю. В тій цілі відступив оо. Редемптористам на тимчасове помешкання літню палату львівських архієпископів в давнішій василіянській монастирі в Уневі. 21. серпня 1913. р. пр. оо. Скрейверс і Кінзінгер поселились в тім домі. Прикростий не забракло їм з початку. Воєнні літа були для унівського монастира часом проби, якою Боже Провидінне звичайно зачинає майже кожне велике діло на цім світі. Але сейчас по війні, то зерно, укрите під землею через 6–7 літ, зійшло й почало гарно рости. В 1919. р. оо. Редемптористи покинули Унів і поселились в Збоїсках під Львовом. Тут заложено новіціят для братчиків, а також ювенат, себто гімназію, під виключним зарядом оо. Редемптористів, в котрій учиться тепер яких 100 молодих хлопців, з наміром вступити по скінченню науки до новіціяту Чина. В 1920 р. основано другий монастир в Станиславові, що став незабаром осередком дуже оживленого місійного руху. Звідси, роз'їздяться місіонарі на всі сторони Галичини, щоби проповідати місії у всіх трох греко-католицьких дієцезіях. А щоб зарадити великій недостатці місійних трудовиків, вони намагаються подвоїти свою діяльність. На щастє з кожним роком прибувають їм на поміч нові, молоді, ревні сили, щоби скріпити й розвинути цю спасенну працю тай бодай в часги задоволити отців духовних, що чимраз численніше звертаються з просьбами о місії для повірених собі парохій. При станиславівській монастирі є церков, де гуртуються брацтва і товариства, питомі Чинови.

В 1923. р. основано монастир в Голоску також коло Львова. Тут є новіціят для хористів т. є будучих священників.

В 1926 р. заложено нову станицю місійну на Волині, щоб мати спромогу працювати між православними. Вже по першім році євангельського труду на тій новій, ниві, місіонарі могли виказатись дуже потішаючими вислідами. За один рік прилучилось до кат. Церкви 6 сіл, 2 священники, 1 єромонах і 1 діякон.

На угорській Україні оо. Редемптористи чеської провінції мають також оден гр. кат монастир в Стропкові. Є там 5 місіонарів.

Дійсно, діло св. Альфонса прийнялось у гр.-кат. Церкві! Пятнайцятка священників-Редемптористів, родовитих Українців, двацятка молодих богословів-монахів, великий ювенат, переповнений побожними молодцями, вибраними з поміж дітий чесних родин Галичини, чи все це не каже надіятись як найкращого розцвіту цієї східної галузи Чина Пресвятого Відкупи теля?

Дай Боже, щоби той Чин, оснований ревним святим Учителем Церкви розвивався чимраз більше по всіх краях світа, щоб він оставав і надаліше натхнений тим духом любови й ревности, щоб видав наибогачніші овочі спасення людських душ!

Хай зростає, процвітає й плід приносить!

XX Закінченнє.

Піднесім тепер послідний погляд на св. Альфонса, а побачимо його в небі, окруженого славною дружиною святих і Божих угодників. Тай не дивниця! Суть правила Чина Пресв. Відкупителя, це наслідуваннє Ісуса Христа, а йти вслід за Христом, це йти простою дорогою до святости. Так, Чин св. Альфонса має святих, які в небі є вінцем слави свого св. Основателя.

Св. Герард Маєлля.

Перший Редемпторист, якого Церков, після канонізації св. Альфонса, проголосила святим, був братчик св. Герард Маєлля, що його чесноти сам св. Основатель описав; а так був переконаний св. Учитель Церкви о святости того братчика, що на своїй смертній постели держав в руках образець помершого Герарда. Св. Альфонс своєю гідністю Учителя церкви ставить свій Чин на так високий рівень, що під тим зглядом жадна инша слава його не притемнює. Св. Герард, великий новітний чудотворець, своїми безчисленними чудами, впроваджує свою молоду ще монашу родину, цих так сказатиб євангельських робітників "з одинадцяті години" – у ряд великих, старинних чернечих чинів, що мають за собою довгу, славу бувальщину.

Св. Климент Марія Гафбауер.

Цей святий Редемпторист, що також дізнає почитання на престолах, мав щастє одержати ще благословеннє від свого духовного Батька св. Альфонса, що кінчив вже тоді свою туземську мандрівку. Слушно св. Церков величає великі заслуги св. Климента коло розширення Чина Пресв. Відкупителя, бо він пересадив той чин з Італії в краї на північ від Альп тай завдяки йому монастирі Редемптористів розкинені тепер по цілому світі. Родився св. Гофбауер в Моравії. Батько святого убогий різник, осиротив його ще як шістьлітнього хлопчину, так, що весь обовязок виховання припав матери, дуже побожній невісті. Дивними надзвичайними дорогами поправило його Боже Провидіннє до Чина Пресв. Відкупителя й до священства. Як великими, надприродними ласками св. Дух просвічував його, видно із цього, що той святий священник, який в своїй молодости мусів задоволитись лиш дуже ограниченим образованием, той колишній пекарський челядник, пізніше підчас свого побуту в Відні, мав так рішачий вплив на хід подій тодішнього церковного життя, що Папа Пій VII. називав його "підпорою Церкви".

Після св. Герарда й св. Климента римські Папи – як надіємось – винесуть незабаром до почеси почитання на престолах і інших Редемптористів, що їх будучу славу предсказав вже сам св. Альфонс та яких чесноти він описав у хороших, та на жаль невеличких життєписах.

Преподобний Отець Павло Кафаро.

Цей праведний муж був сповідником св. Альфонса. Святий Основатель любив його найбільше з усіх своїх співбратів та мав зглядом нього справжнє почитаннє. Коли був хорий, просив, щоб йому читали життє того праведника. Умер преподобний отець Кафаро в монастирі в Капозеле, підчас коли нарід, численно зібраний в церкві, молився зі слезами в очах о його виздоровленнє. Рівночасно в монастирі в Ілічето, св. Герард Маєлля попав в захопленнє й перед всіми співбратами закликав: "Бачу душу отця Павла як вступає до неба".

Преподобний Отець Цезар Спортеллі.

Визначався він незрівняною покорою й лагідністю. Умер, співаючи псалом: "Во исход Израілев от Египта", щасливий і веселий немов той засланець, що вертає до своєї вітчизни.

Преподобний Отець Януарій Сарнеллі.

Написав він чимало духовних книжок, які сам св. Альфонс дуже ревно поручав побожним читачам. Цей невтомимий апостол очистив своє рідне місто Неаполь із огидної язви розпусти, що страшенно була розпаношилась в тім городі. Своїми строгими умертвленнями покутував за гріхи тих людей, що їм проповідав євангельські правди.

Преподобний Домінік Блязуччі.

Св. Альфонс предсказав передвчасну смерть того молодого праведника, тому що, – як говорив

– він в короткім часі доконав великих діл та став зрілим до неба. І дійсно, він кроками велитня поступав по дорозі святости, у всіх чеснотах був героєм – писав про него його настоятель Преподобний Отець Кафаро – так, що можна було його канонізувати вже за життя. Коли по смерті тіло його було виставлене в церкві, завізвано маляра, щоби прийшов намалювати портрет помершого. Нагло труп отвирає очі і вдивляєся в отця Кафаро. Лікар Сантореллі, що був при тім, остовпів зі здивовання. "Не дивуйтесь" – каже йому отець Кафаро – "Я в думці дав йому приказ отворити очі підчас праці маляра".

Хоч дерево, засаджене св. Альфонсом, вже відразу розцвилось таким буйним цвітом, не висилилось однак воно через це тай не втратило свого живучого соку святости і в пізнійшій добі.

В другім віці істновання Чина виступає на перше місце що до святости:

Преподобний Отець Йосиф Пассера,

той великий муж молитви, як називав його св. Климент. Він мав сильний вплив на розвій чина і власне в тім часі як заряджував великою частю своєї монашої родини, сповнилось пророцтво, яке висказав був св. Гофбауер отсими словами: Як лиш я віддам послідного духа, у вас повстане багато нових монастирів.

Преподобний Отець Іван Найман.

Цей Редemptорист, єписком Філядельфії в Америці, що поклав великі заслуги при творенню цієї просторої дієцезії, це взір святого, праведного єпископа в наших новітніх часах.

Є ще й інші; 19 є таких Редemptористів, що справа проголошення їх святими вже далеко поступила на перед в Римі або бодай почалась в єпископських урядах. Много є таких, що голос християнського народу називає їх святими, хоч Церков ще такими їх не проголосила; а походять вони із усяких народів, з усяких країв.

Коби Г. Бог зволив прославити їх в недовзі. Коби з кождим віком Він покликав нових апостолів, нових святих, що ступали би слідами своїх попередників.

О це благаємо Його через посередництво Марії Матери й Покровительки Чина.